

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA **BRAMBORY**

2023

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agra Europe – Potato Markets
Český statistický úřad
Český bramborářský svaz, z. s.
Český škrobářský svaz
Generální ředitelství cel
Ministerstvo financí
Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Státní zemědělská a potravinářská inspekce
Státní zemědělský intervenční fond
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o.
Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Odbor rostlinných komodit MZe

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Jan Žížka, MZe

Ředitel Odboru rostlinných komodit:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Autor touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín **hospodářský rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **brambory 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku**.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.mze.gov.cz

Autor fotografie:

Vítězslav Krejča

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
Internet: www.mze.gov.cz, e-mail: info@mze.gov.cz

ISBN 978-80-7434-781-8, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA BRAMBORY

PROSINEC
2023

OBSAH

Seznam vybraných zkratk	3
Úvod	4
Souhrn	4
Zásahy státu u komodity brambory.	6
Kontrola kvality a zdravotního stavu konzumních brambor.	13
Fytosanitární podmínky obchodu s bramborami	14
Pěstování a trh brambor v Evropě	17
Vývoj pěstování a trhu brambor v ČR	21
Brambory rané	28
Brambory ostatní	31
Brambory sadbové	34
Výrobky a polotovary z brambor.	37
Škrob bramborový a brambory určené k výrobě bramborového škrobu.	41
Přílohy	43

SEZNAM VYBRANÝCH ZKRATEK

AMI	Agrarmarkt Informations – Gesellschaft mbH Bonn
BISS	Základní podpora příjmu pro udržitelnost
CC	Kontroly podmíněnosti (Cross compliance)
CIS	Podpora příjmu vázaná na produkci (dříve VCS)
CRISS	Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost
CPV	Cena průmyslových výrobců
Cs	Clavibacter sepedonicus, původce bakteriální kroužkovitosti bramboru
CZV	Cena zemědělských výrobců
ČBS	Český bramborářský svaz, z. s.
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠS	Český škrobárenský svaz
DPH	Daň z přidané hodnoty
DZES	Dobrá zemědělská a environmentální stav půdy
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EUR	Euro, společná měnová jednotka 19 zemí EU
EU	Evropská unie
EU 4	Bramborářsky nejvyspělejší země EU (Nizozemsko, Francie, Belgie, Německo)
FAO	Organizace pro zemědělství a výživu
GŘ	Generální ředitelství cel Praha
KN	Kombinovaná nomenklatura (celní termín)
LPIS	Veřejný registr půdy
MF	Ministerstvo financí
MJ	Měrná jednotka
MZe	Ministerstvo zemědělství
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NK	Nařízení Komise
NR	Nařízení Rady
NV	Nařízení vlády
Rs	Ralstonia solanacearum, původce bakteriální hnědé hniloby bramboru
Sb.	Sbírka zákonů
SAPS	Jednotná platba na plochu na 1 ha zemědělské půdy
SC	Spotřebitelská cena
SDO	Seznam doporučených odrůd
SOT	Společná organizace trhu
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SVZ	Situační a výhledová zpráva
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TIS SZIF	Tržní informační systém Státního zemědělského intervenčního fondu
VCS	Dobrovolná podpora vázaná na produkci
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno
UNIKA	Německá bramborářská unie, Berlín
VÚB	Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o.
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva BRAMBORY prosinec 2023 obsahuje údaje ČSÚ a další informace z kalendářního roku 2023 a navazuje tak na zprávu vydanou v listopadu 2022. Údaje za rok 2023 jsou zpracovány na základě dat dostupných k 30. září 2023, pokud není uvedeno jinak. V první části zprávy jsou uvedeny zásahy státu vztahující se ke komoditě brambory. Další část je zaměřena na sledování jakosti tržních brambor v České republice a pěstování brambor v Evropě. Hlavní část zprávy je věnována problematice pěstování a zpracování brambor v České republice a vývoji cen na tuzemském trhu. Její součástí je i problematika výroby bramborového škrobu v České republice.

SOUHRN

V roce 2023 bylo podle údajů ČSÚ (odhad sklizně brambor k 30. 9. 2023 včetně domácností) v ČR osázeno celkem 26 889 ha brambor. Plocha za zemědělský sektor činí 20 947 ha, z toho plocha raných 1 001 ha, pozdních konzumních 12 544 ha, pro produkci škrobu 4 790 ha a plocha sadby brambor 2 612 ha. Plocha domácností je 5 942 ha. Sklizeň brambor se podle uvedeného odhadu ČSÚ předpokládá ve výši 662 270 t.

V roce 2022 činila podle údajů ČSÚ sklizňová plocha brambor celkem 27 664 ha, z toho v zemědělském sektoru 21 680 ha a v rámci samozásobení domácností (plochy do 1 ha) 5 984 ha. Celková produkce brambor dosáhla 793,1 tis. t. V zemědělském sektoru bylo sklizeno 626,5 tis. t a v sektoru domácností 166,6 tis. t brambor. V porovnání s rokem 2021 se jednalo o celkový meziroční pokles o 2,3 %, resp. 18,9 tis. t. Průměrný hektarový výnos v roce 2022 činil 28,67 t/ha oproti 28,15 t/ha v roce 2021.

Podle údajů ČSÚ byla v roce 2023 celková sklizňová plocha raných brambor 2 219 ha, v zemědělském sektoru 1 001 ha a odhad za domácnosti je 1 218 ha. Produkce dosáhla 45,1 tis. t s hektarovým výnosem 20,35 t/ha. Průměrná CZV za červen dosáhla 17,97 Kč/kg a SC 29,31 Kč/kg.

Od 1. 1. do 31. 12. 2022 bylo do ČR dovezeno celkem 146,3 tis. t brambor konzumních ostatních. Ve stejném období bylo vyvezeno celkem 21,9 tis. t brambor konzumních ostatních.

V hospodářském roce 2022/23 bylo do ČR dovezeno 135,3 tis. t brambor konzumních ostatních, tj. o 9,6 % méně než v roce minulém. Průměrná deklarovaná dovozní hodnota narostla na 7,82 Kč/kg. Ve stejném období bylo z ČR vyvezeno 26,2 tis. t brambor konzumních ostatních v průměrné deklarované vývozní hodnotě 10,97 Kč/kg.

V hospodářském roce 2022/23 dosáhly podle údajů ČSÚ sklizňové plochy brambor ostatních (brambory pozdní konzumní a brambory pro výrobu škrobu) 23,2 tis. ha a celková produkce dosáhla 700,8 tis. tun. Produkce v porovnání s předcházející sezónou poklesla o 2,3 %. Průměrný hektarový výnos činil 30,13 t/ha, o 3,2 % více než v roce minulém. V zemědělském sektoru bylo sklizeno 18 501 ha a dopočet plochy domácností činil 4 757 ha.

Průměrná CZV brambor konzumních ostatních za rok 2022/23 dosáhla 6,92 Kč/kg (2021/22 – 4,65 Kč/kg).

Spotřeba brambor kolísá na úrovni 65–70 kg/osobu. Za rok 2022 činí 69,2 kg/obyv./rok.

Ve výrobcích a polotovarech z brambor (kromě bramborového škrobu) bylo v hospodářském roce 2022/23 dovezeno po konverzním přepočtu 242,7 tis. tun brambor. Vyvezeno bylo ve stejném období 56,7 tis. tun přepočtených na syrové brambory.

Na výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2023 zpracováno 151,1 tis. t brambor. Jejich průměrný výnos činil 29,90 t/ha při 19,20 % škrobnatosti. Celkem bylo nakoupeno 43 464 t bramborového škrobu.

Za období leden–říjen roku 2023 bylo provedeno celkem 181 kontrol u 74 kontrolovaných osob, kdy byla ověřována jakost a správnost označení u brambor. Prověřeno bylo celkem 271 šarží brambor, nevyhovujících šarží bylo zjištěno 37 (13,7 %). Na přítomnost cizorodých látek analyzováno 41 vzorků

brambor. Přítomnost pesticidů byla ověřována u 16 vzorků brambor. Jeden vzorek pozdních brambor byl vyhodnocen jako nevyhovující z důvodu nadlimitního obsahu imazalilu.

Analýza brambor ke zjištění obsahu kadmia a olova byla provedena u 12 vzorků bez překročení limitu. Glykoalkaloidy byly stanovovány u 6 vzorků. Množství dusičnanů bylo zjišťováno u 7 vzorků (rozmezí 4,4–271,7 mg.kg⁻¹).

Na výskyt Cs jsou každý rok testovány všechny tuzemské partie rozmnožovacího materiálu bramboru, na výskyt Rs jen tuzemské partie základního rozmnožovacího materiálu. V roce 2023 (k 15. listopadu) nebyl laboratorně potvrzen žádný výskyt Cs v sadbových ani nesadbových hlízách bramboru. Ve stejném období však byl laboratorně potvrzen výskyt Rs v 7 vzorcích vody odebraných z vodních toků.

V roce 2023 (k 15. listopadu) byly na území ČR zjištěny dva výskyty had'átka bramborového (*Globodera rostochiensis*). Jeden pozitivní vzorek se týkal přezkušování pozemku s již dříve nařízenými mimořádnými rostlinolékařskými opatřeními proti tomuto hád'átku. Druhý pozitivní vzorek se týkal zcela nového výskytu (jedna cysta s živým obsahem).

Dle „Nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* hlízami bramboru původem z Polské republiky na území České republiky“, ze dne 10. 1. 2013, platila do 15. 7. 2022 povinnost, že každá partie brambor původem z Polské republiky musí být opatřena osvědčením polské rostlinolékařské služby o testování této partie na přítomnost původce bakteriální kroužkovitosti bramboru s výsledkem negativním. Od uvedeného data však podle článku 8 prováděcího nařízení Komise (EU) 2022/1194 platí povinnost opatřovat nesadbové brambory původem z Polska rostlinolékařským pasem, čímž dané nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních pozbylo smyslu a bylo zrušeno.

V roce 2023 bylo do uznávacího řízení sadby brambor přihlášeno 2 455 ha. Oproti roku 2022 to znamenalo snížení plochy o 2 ha, což je ve srovnání s předešlými roky velmi malý pokles.

Rozhodující množství sadby brambor se do ČR dováží z Německa a Nizozemska, v malém množství proběhl dovoz z Rakouska, Francie, Slovenska a Polska.

V roce 2023 pokračovalo na základě pověření ÚKZÚZ a za finanční podpory MZe ČR zkoušení odrůd konzumních brambor a brambor pro výrobu bramborového škrobu pro jejich zapsání do Seznamu doporučených odrůd. Přehled je k dispozici na www.ukzuz.cz. Zkoušky budou pokračovat i v roce 2024.

V roce 2024 se předpokládá mírný nárůst osázených ploch brambor.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODITY BRAMBORY

Do zásahů státu u komodity brambory jsou zahrnuty:

1. **Celní sazby**
2. **Licenční režim**
3. **Daňová opatření**
4. **Dotační programy**
5. **Státní zemědělský intervenční fond**

I. Celní sazby

V rámci Evropské unie nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. V obchodním styku se zeměmi, které nejsou členy EU, platí celní předpisy EU.

Pro rok 2023 byl Celní sazebník vydán nařízením Komise (EU) 2022/1998 ze dne 20. září 2022, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

V příloze SVZ jsou uvedena vybraná cla, která mají vztah k položkám brambory, bramborový škrob a výrobky ze škrobu.

2. Licenční režim týkající se dovozu a vývozu zboží (z/do zemí mimo EU)

Podle nařízení Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“) a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1237 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, nepodléhá dovoz ani vývoz bramborového škrobu licenčnímu řízení.

3. Daňová opatření

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty v platném znění, jsou upraveny daně z přidané hodnoty uplatňované na zboží, nemovitosti a služby.

Do skupiny zboží se sníženou 15% sazbou DPH (od 1. 1. 2024 sazbou 12 %) jsou mimo jiných zařazeny následující položky celního sazebníku, týkající se komodit brambory nebo škrob:

- 0701 brambory, čerstvé nebo chlazené
- 1108 škroby, inulin
- 1702 ostatní cukry
- 2000 přípravky ze zeleniny

4. Dotační programy

Nová SZP – Přímé platby od roku 2023

Rok 2023 je prvním rokem nového programového období Společné zemědělské politiky, které je realizováno prostřednictvím schváleného Strategického plánu Společné zemědělské politiky EU v ČR na léta 2023 až 2027.

V rámci přímých plateb budou od letošního roku poskytovány následující podpory:

- základní podpora příjmu pro udržitelnost,
- platby pro malé zemědělce,
- doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost,
- doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce,
- režimy pro klima a životní prostředí,
- podpory příjmu vázané na produkci.

Platby pro malé zemědělce, doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost a režimy pro klima a životní prostředí jsou nové platby, které v uplynulém období poskytovány nebyly, přičemž režimy pro klima a životní prostředí jsou pokračováním tzv. ozelenění, které bylo v předchozím období implementováno jako platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (tzv. greening).

Společné podmínky, které musí žadatel od roku 2023 splňovat:

- Pro všechny žadatele o přímé platby je podmínkou být evidován v Evidenci zemědělského podnikatele.
- Všichni žadatelé musí plnit podmínky aktivního zemědělce.
- Veškerá půda evidovaná v LPIS na žadatele musí být řádně obhospodařovaná a žadatel musí mít k této půdě právní důvod užívání.
- Po celý kalendářní rok musí žadatel na veškeré obhospodařované zemědělské půdě dodržovat podmínky CC.

Odkaz na Metodickou příručku pro žadatele – Přímé platby: [prime-platby-2023-pouze-zakladni](#) ([eagri.cz](#))

Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)

Konkrétní podmínky poskytnutí této platby jsou uvedeny v NV č. 83/2023 Sb. Žadatel o tuto platbu musí být od roku 2023 aktivním zemědělcem podle čl. 4 odst. 5 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115 a současně zemědělským podnikatelem ve smyslu § 2e-2ha zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Další důležitou podmínkou je dodržení minimální výměry, která činí v součtu všech dílů půdních bloků (DPB) v žádosti nejméně 1 ha. Dotčené DPB musí být vedeny na žadatele v Evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) nejméně od data podání žádosti do 31. srpna kalendářního roku, ve kterém žádá o platbu.

Poskytnutí platby BISS je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (SMR), které dohromady tvoří podmínky podmíněnosti CC. Tato platba je poskytována výhradně z rozpočtu EU.

Platba pro malé zemědělce

Cílem dotačního titulu je podpořit a stabilizovat malé zemědělce s výměrou do 10 ha půdy evidované v evidenci zemědělské půdy LPIS ke dni podání žádosti. Platba je však poskytována na maximálně 4 ha půdy. Tato dotace nahrazuje všechny ostatní přímé platby, nelze o ni tedy žádat společně s jinou přímou platbou. Zemědělec si může sám vybrat, co je pro něj výhodnější, zda platba pro malé zemědělce nebo zda raději požádá o ostatní přímé platby zvlášť.

Sazba platby pro malé zemědělce pro rok 2023 byla stanovena ve výši 6 845,34 Kč/ha. Velikost obálky pro rok 2023 činila cca 99 mil. Kč.

Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS)

Podpora řeší některé slabé stránky českého zemědělství. Především dlouhodobě nižší příjmy menších podniků, které by bez podpory nebyly životaschopné. Smyslem platby je lepší zacílení přímých plateb na malé a střední zemědělce, a to vzhledem ke všeobecně uznávané nutnosti prosazovat vyváženější rozdělování podpory malým a středně velkým subjektům.

Platba je poskytována všem žadatelům na prvních 150 hektarů formou roční platby na hektar využívané zemědělské plochy. Podmínkou je nárok na základní platbu BISS. Nárok na tuto platbu bude mít každý žadatel bez ohledu na celkovou velikost obhospodařované zemědělské plochy.

Sazba CRISS pro rok 2023 byla stanovena ve výši 3 536,47 Kč/ha. Výše roční obálky pro rok 2023 činila cca 4,6 mld. Kč.

Doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce

Jedná se o roční platbu na způsobilý hektar pro mladé zemědělce, kteří poprvé založili nový zemědělský podnik a kteří mají nárok na platbu v rámci základní podpory příjmu. Jedná se o doplňkový příjem po zahájení činnosti, který pomůže stabilizovat příjem mladých začínajících zemědělců. Tato platba je nastavena tak, aby novým mladým začínajícím zemědělcům zvýšila příjem na úroveň zaručující zachování životaschopnosti a konkurenceschopnosti jejich hospodářství. Jedná se tedy o doplňkovou platbu k ostatním přímým platbám. Toto se týká žadatelů, kteří podali první žádost o platbu v roce 2023. Ve spojení s ostatními přímými platbami se bude jednat o výrazně vyšší přímou platbu na hektar, která může přilákat k podnikání v zemědělství více nových mladých začínajících zemědělců. Žádost o tuto platbu je možné podávat po dobu pěti po sobě jdoucích let. V závislosti na roku, kdy byla poprvé podána žádost o platbu, existují dvě skupiny žadatelů s odlišnými podmínkami způsobilosti.

Sazba pro mladé zemědělce pro rok 2023 byla stanovena ve výši 2 255,01 Kč/ha. Výše roční obálky pro rok 2023 činila cca 140 mil. Kč.

Režimy pro klima a životní prostředí (Ekoschémat, tzv. ekoplatby)

Ekoschémat jsou novým nástrojem I. pilíře společné zemědělské politiky, který je pro zemědělce dobrovolný. Ekoschémat v České republice obsahují Celofaremní ekoplatbu ve dvou úrovních, základní a prémiové a dále Ekoplatbu na podporu udržitelného hospodaření se živinami. Jejich cílem je podpořit způsoby obhospodařování zemědělské půdy, které vedou k ochraně a zlepšování životního prostředí a krajiny a které v neposlední řadě představují udržitelné hospodaření s přírodními zdroji.

Celofaremní ekoplatba

Základní stupeň celofaremní ekoplatby obsahuje řadu požadavků (podmínek), které si nelze volit samostatně a které zemědělec pro získání platby musí splnit na všech zemědělských kulturách, které obhospodařuje. Žadatel se dobrovolně zavazuje k plnění povinností základní celofaremní ekoplatby na celé jeho výměře a všemi zemědělskými kulturami, které obhospodařuje; tzn. pro účely provádění a platby základní celofaremní ekoplatby si nelze selektivně vybrat zemědělské kultury ani díly půdního bloku či jeho části. Při splnění podmínek má žadatel nárok na platbu na celou výměru, kterou obhospodařuje.

Cílem prémiové celofaremní ekoplatby je navýšení zastoupení neprodukcí ploch v zemědělské krajině a přispění k ochraně vodních toků. Jedná se o nadstavbu celofaremní ekoplatby, žadatel současně plní podmínky základního stupně celofaremní ekoplatby.

Pro poskytnutí prémiové celofaremní ekoplatby je zapotřebí, aby žadatel splnil podmínky pro poskytnutí základní celofaremní ekoplatby a zároveň vyčlenil z výměry zemědělské kultury standardní orná půda, travní porost nebo úhor na úrovni zemědělského podniku minimální podíl neprodukcí ploch 7 % ve stanovené kvalitě neprodukcí ploch. Žadatel o celofaremní prémiovou ekoplatbu musí podmínky vyčlenění neprodukcí ploch naplnit kompletně (jak požadované % neprodukcí ploch,

tak i včetně všech stanovených podmínek), tzn. výjimka týkající se neprodučních ploch platná pro základní celofaremní ekoplatbu neplatí pro podmínky platby prémiové celofaremní ekoplatby. V případě, že žadatel žádá o poskytnutí prémiové celofaremní ekoplatby a byl mu Fondem v evidenci využití půdy na části plochy DPB s druhem standardní orné půdy vymezen ochranný pás podél vodního toku, vyčlení výhradně ochranné pásy podél vody typu prémiový. Žadatel dodržuje pravidla podmíněnosti a minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům po celý kalendářní rok.

Ekoplatba na podporu udržitelného hospodaření se živinami

Ekoplatba podporující udržitelné hospodaření se živinami bude poskytována od roku 2025.

Cílem ekoplatby na podporu udržitelného hospodaření se živinami je snížit ztráty dusíku (N) a fosforu (P) z půdy, při udržení základní půdní úrodnosti, a to v přímé návaznosti na hospodaření s organickou hmotou v půdě. Žadatel je povinen plnit stanovené požadavky základní celofaremní ekoplatby.

Žadatel plní minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům.

Podpora příjmu vázaná na produkci

Platby navazující na platby VCS v období 2015 - 2022. Jedná se o podporu citlivých komodit.

Týká se:

- pěstování chmele,
- zeleniny s vysokou pracností,
- zeleniny s velmi vysokou pracností,
- ovoce s vysokou pracností,
- ovoce s velmi vysokou pracností,
- cukrové řepy,
- bílkovinných plodin,
- brambor pro výrobu škrobu,
- chovu ovcí a koz,
- produkci hovězího masa a
- produkci mléka.

Cílem je stabilizace produkčních ploch, zachování konkurenceschopnosti českých pěstitelů, vyvážení příjmu podniků vzhledem k častým výkyvům cen na trhu, atd. Podpora je poskytována formou roční platby na hektar využívané zemědělské plochy nebo roční platby na počet chovaných dobytčích jednotek. Podmínky způsobilosti žadatelů se liší v závislosti na druhu podporované komodity.

Evropské dotační programy – Přímé platby

V rámci Společné zemědělské politiky jsou prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci poskytované podle článku 33 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115 podporovány brambory určené pro výrobu škrobu. Rozhodnutím Evropské komise byla od roku 2023 ukončena podpora pro konzumní brambory.

Pro brambory určené pro výrobu škrobu bylo na rok 2023 vyčleněno cca 75 mil. Kč. Podpora se vyplácí na hektar způsobilé plochy brambor, na které jsou plněny podmínky poskytnutí podpory.

Detailní podmínky poskytování těchto podpor jsou ustanoveny v Nařízení vlády č. 83/2023 Sb., o stanovení podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům.

Podpora prostřednictvím Dobrovolné podpory vázané na produkci: (CIS – Coupled income support)

Pěstování brambor je v ČR zařazeno mezi tzv. citlivé komodity a je podporováno v rámci SZP – přímých plateb – prostřednictvím Dobrovolné podpory vázané na produkci (CIS). Tato podpora je primárně určena pro stabilizaci důležitých odvětví, která čelí obtížím. Podpora je poskytována ve formě platby na hektar, a platba je poskytována na brambory určené pro výrobu škrobu.

Žadatelé o podporu musí používat pouze uznanou sadbu a prokazují také uplatnění brambor pro výrobu škrobu.

Podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu:

Dle údajů z Jednotných žádostí bylo v roce 2023 poskytnuto celkem 67 946 011 Kč na 253 podaných žádostí, na výměru 4 731 ha. Sazba: 14 412,58 Kč/ha.

Národní dotační programy

Dotační programy Ministerstva zemědělství se poskytují podle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Administraci dotačních programů provádí SZIF. Žádosti se podávají prostřednictvím Portálu farmáře SZIF.

V rámci jednotlivých podpůrných programů (PP) týkajících se brambor byly pro rok 2023 stanoveny následující dotační tituly finančních podpor:

Program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účel:

Zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem.

Předmět dotace:

- 3. c) podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR,
- 3. d) podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin,
- 3. e) prevence proti šíření karanténních bakterií bramboru v uzavřených pěstebních oblastech vymezených zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Forma dotace:

dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:

- 3. c) do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,
- 3. d) do výše 80 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad),
- 3. e) do výše 7 500 Kč na 1 ha osázené plochy brambor uznanou sadbou bramboru, použité v uzavřené pěstební oblasti. Dotace se nevztahuje na množitelské plochy brambor určené k výrobě sadby brambor.

Poznámka: Minimální množství použité uznané sadby v uzavřené pěstební oblasti, vymezené zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů, jsou 2 tuny/ha.

Dotační program 3.e. nebyl Evropskou komisí schválen, podpora je poskytována podle nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v produkčním odvětví zemědělských produktů.

Program 9. Poradenství a vzdělávání

Účel:

organizační, ekonomické a odborné poradenství

9.A. b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Předmět dotace:

9.A.b.4) Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin, za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin.

Forma dotace: dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:

9.A.b.4.e) maximálně do výše 24 000 Kč na 1 odrůdu píce a konzumních brambor po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ

9.A.b.4.h) maximálně do výše 14 000 Kč na 1 odrůdu brambor na výrobu škrobu po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ.

Program 19. C. Podpora na účast producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ

19.C.a. Podpora na účast producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ

Účel:

Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Předmět dotace:

Podpora producentům a zpracovatelům konzumních brambor na částečnou úhradu nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti Q CZ.

Žadatel:

Producent a zpracovatel brambor, který se zapojil do režimu jakosti Q CZ.

Forma dotace:

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace:

Do 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících s účastí v režimu jakosti Q CZ, maximálně však do výše 75 000 Kč¹ na žadatele.

19.C.b. Podpora činností spojených s režimem jakosti Q CZ

¹ Tato částka za rok se vyplácí max. po dobu 5 let.

19.C.b.1. Podpora kontrolních opatření a poradenství spojených s režimem jakosti Q CZ

Účel:

Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Předmět dotace:

Podpora subjektům zodpovědným za kontrolní opatření a poradenství podle Pravidel certifikace produktů B1, B2, B3 v režimu jakosti Q CZ, zveřejněných na webových stránkách Ministerstva zemědělství, na částečnou úhradu nákladů na závazná kontrolní opatření a poradenství ve vztahu k producentovi konzumních brambor, který je zapojen do režimu jakosti Q CZ.

Žadatel:

Zpracovatel konzumních brambor, který se zapojil do režimu jakosti Q CZ.

Forma dotace:

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace:

- a) do 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících se závaznými kontrolními opatřeními provedených v režimu jakosti Q CZ.
- b) do 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících s poradenstvím režimu jakosti Q CZ, maximálně však do výše 37 500 Kč na poradenskou službu.
- c) maximálně do výše 0,50 Kč/kg žadatelem zpracovaných brambor souhrnně za dotační podprogram 19.C.b.1 a 19.C.b.2.

19.C.b.2. Podpora vyjmenovaných úkonů provedených formou služeb spojených s režimem jakosti Q CZ

Účel:

Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Předmět dotace:

Podpora je poskytována na částečnou úhradu nákladů na studie týkající se režimu jakosti Q CZ, a podporu přípravy žádostí o uznání režimu jakosti Q CZ.

Žadatel:

Zpracovatel konzumních brambor, který se zapojil do režimu jakosti Q CZ.

Forma dotace:

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace: do 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů.

5. Státní zemědělský intervenční fond

Zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů byl ustanoven SZIF, který provádí poskytování dotací, subvencí, intervenčního nákupu a prodeje.

KONTROLA KVALITY A ZDRAVOTNÍHO STAVU KONZUMNÍCH BRAMBOR

Kontrola jakosti a zdravotní nezávadnosti brambor v lednu–říjnu roku 2023

Za období leden–říjen roku 2023 bylo provedeno celkem 181 kontrol u 74 kontrolovaných osob, kdy byla ověřována jakost a správnost označení u brambor. Prověřeno bylo celkem 271 šarží brambor; nevyhovujících šarží bylo zjištěno 37 (13,7 %). Souhrn výsledků je uveden v tab. 2.

Tab. 2: Počet vzorků brambor dle místa kontroly v období leden–říjen roku 2023

	Výroba			Maloobchod			Velkoobchod			Ostatní			Celkem		
Název	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N
Brambory rané	5	0	0	39	7	17,9	6	0	0	0	0	0	50	7	14
Brambory pozdní	17	1	5,9	168	28	16,7	30	1	3,3	6	0	0	221	30	13,6
Brambory celkem	22	1	4,5	207	35	16,9	36	1	2,8	6	0	0	271	37	13,7
Pouze ČR	16	0	0	142	21	14,8	12	0	0	0	0	0	170	21	12,4
EU mimo ČR	3	1	33,3	43	2	4,7	22	1	4,5	6	0	0	74	4	5,4
EU včetně ČR	19	1	5,3	185	23	12,4	34	1	2,9	6	0	0	244	25	10,2
Třetí země	0	0	0	4	2	50	0	0	0,0	0	0	0	4	2	50
Celkem mimo ČR	6	1	16,7	65	14	21,5	24	1	4,2	6	0	0	101	16	15,8
Neuveden	3	0	0	18	10	55,6	2	0	0	0	0	0	23	10	43,5

Pramen: SZPI

Poznámka: Od – celkový počet odebraných vzorků,

N – počet nevyhovujících vzorků,

% N – procento nevyhovujících vzorků

Dle procentuálního zastoupení hodnocených vzorků podle jejich země původu tvořily největší podíl vzorky z České republiky (62,7 %), dále vzorky brambor ze zemí EU (27,3 %) a nejméně vzorků pocházelo ze třetích zemí (1,5 %). U 8,5 % odebraných vzorků nebyla země původu uvedena. Nejvíce nevyhovujících vzorků pocházelo z ČR (56,8 % ze všech nevyhovujících vzorků) a dále z EU (10,8 % ze všech nevyhovujících vzorků).

Nejčastějším jakostním nedostatkem u brambor bylo naklíčení, skvrny pod slupkou, rzivost a zelenání a dále vady dužniny a hniloba.

V případě nevyhovujícího značení nebyly brambory vůbec označeny povinnými údaji.

Vzorky ke zjištění odrůdové pravosti a jednotnosti byly ve 4 případech nevyhovující.

V období leden–říjen roku 2023 bylo na přítomnost cizorodých látek analyzováno 41 vzorků brambor. Přítomnost pesticidů byla ověřována u 16 vzorků brambor. Jeden vzorek pozdních brambor (Dánsko) byl vyhodnocen jako nevyhovující z důvodu nadlimitního obsahu imazalilu.

Analýza brambor ke zjištění obsahu kadmia a olova byla provedena u 12 vzorků bez překročení limitu. Glykoalkaloidy byly stanovovány u 6 vzorků. Množství dusičnanů bylo zjišťováno u 7 vzorků (rozmezí 4,4–271,7 mg.kg⁻¹).

FYTOSANITÁRNÍ PODMÍNKY OBCHODU S BRAMBORAMI V RÁMCI EU A PŘI DOVOZU BRAMBOR ZE TŘETÍCH ZEMÍ

Obchodování s bramborami v rámci EU a dovoz brambor ze třetích zemí do České republiky se z rostlinolékařského hlediska řídí přímo platným prováděcím nařízením Komise (EU) 2019/2072, kterým se stanoví jednotné podmínky pro provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, pokud jde o ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin, zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů; dále přímo platnými prováděcími nařízeními Komise (EU) 2022/1192, 2022/1193, 2022/1194 a 2022/1195, kterými se stanovují opatření k eradikaci a prevenci šíření organismů *Globodera pallida* a *Globodera rostochiensis*, *Ralstonia solanacearum*, *Clavibacter sepedonicus* a *Synchytrium endobioticum* a které nahrazují vyhlášky č. 331/2004 Sb., č. 332/2004 Sb. a č. 75/2010 Sb., ve zněních pozdějších předpisů. Škodlivé organismy, jejichž zavlečení a rozšiřování na území členských států EU je zakázáno, jsou uvedeny v příloze II prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072, případně v nařízeních o mimořádných rostlinolékařských opatřeních vydávaných od 1. 1. 2014 Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským, a před tímto datem Státní rostlinolékařskou správou. Tato nařízení byla vydána v souladu s prováděcími rozhodnutími Evropské komise.

Podmínky dovozu brambor ze třetích zemí se oproti roku 2022 nezměnily. Podmínky jsou nadále stanoveny v prováděcím nařízení Komise (EU) 2019/2072. Dovoz sadbových brambor je zakázán ze všech třetích zemí, kromě Švýcarska. Dovoz nesadbových brambor je zakázán ze všech třetích zemí, kromě Alžírsko, Egypta, Izraele, Libye, Maroka, Sýrie, Švýcarska, Tuniska a Turecka. Dále je umožněn dovoz z následujících zemí – Albánie, Andorra, Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Faerské ostrovy, Gruzie, Island, Kanárské ostrovy, Lichtenštejnsko, Moldavsko, Monako, Norsko, Rusko (pouze některé federální okruhy), San Marino, Severní Makedonie, Srbsko a Ukrajina – ale pouze v případě, že je země uznaná jako prostá organismu *Clavibacter sepedonicus* v souladu s postupem podle článku 107 nařízení (EU) 2016/2031, nebo jsou právní předpisy těchto států uznané jako rovnocenné pravidlům Unie týkajících se ochrany před organismem *Clavibacter sepedonicus* v souladu s postupem podle článku 107 nařízení (EU) 2016/2031. V roce 2023 však žádná země nesplnila stanovené podmínky a dovoz nesadbových brambor nebyl realizován. Pro dovozce platí se předem informovat na aktuální podmínky, protože se v průběhu roku mohou měnit. Podmínky dovozu nesadbových hlíz bramboru původem z Egypta do EU, a tedy i do ČR, jsou pak určeny prováděcím rozhodnutím Komise 2011/787/EU, které stanovuje určité další požadavky, které musí být splněny při dovozu brambor z Egypta, a které zároveň členské státy opravňuje k přijetí dočasných mimořádných opatření proti zavlečení a šíření bakterie *Ralstonia solanacearum*. Evropská komise navíc umožňuje členským státům EU formou dočasných výjimek a při splnění zvláštních, k těmto účelům stanovených fytokaranténních požadavků, i dovoz brambor ze zemí, odkud není povoleno brambory do EU dovážet. Jedná se například o sadbové brambory z Kanady, tato výjimka však neplatí pro Českou republiku, nebo o nesadbové brambory z Kuby, ani tuto výjimku však Česká republika nevyužívá.

Při dovozu brambor ze třetích zemí do České republiky je vstupní (dovozní) rostlinolékařská kontrola obvykle prováděna mimo území České republiky, a to na vnější hranici EU místní rostlinolékařskou službou. Dovoz brambor přes vstupní místa ČR nebyl v roce 2023 (k 14. listopadu) realizován. Rovněž na ostatních vstupních místech nebyla odbavena žádná zásilka brambor pro českého dovozce. Dovoz konzumních brambor je realizován přes dovozce z jiných členských států EU, brambory tedy nejsou přímo nakupovány českými dovozci. Nadále platí, že dovážené zásilky nesadbových brambor ze třetích zemí musí být prosté škodlivých organismů uvedených v příloze II nařízení Komise (EU) 2019/2072 a splnit zvláštní požadavky uvedené v tomto nařízení Komise. Dále musejí být opatřeny rostlinolékařským osvědčením a musí být provedena vstupní dovozní kontrola.

V roce 2023 (k 14. listopadu) bylo v rámci vývozu brambor a produktů vyrobených z brambor celkem fytoosanitárně certifikováno 33 zásilek. Nesadbových brambor bylo vyvezeno pouze 6 zásilek v množství 114 t,

kteřé směřovaly do Bosny a Hercegoviny. Sadbové brambory byly vyvezeny pouze do Bosny a Hercegoviny, a to jedna zásilka v množství 12 t. Vývoz brambor je realizován až po splnění dovozních fyto-sanitárních podmínek, které zahrnují i povinné testování na škodlivé organismy. Tradičně jsou z České republiky vyváženy zpracované brambory nebo výrobky z nich. Celkem bylo vyvezeno 26 zásilek o celkové hmotnosti 1425,5 t, zásilky byly určeny pro Čínu, Mexiko, Alžírsko, Indonésii, Kolumbii, Srbsko, Albánii a Severní Makedonii. Již v roce 2020 byly Českou republikou vypracovány podklady pro zpracování hodnocení plnění fyto-sanitárních podmínek pro možný vývoz brambor do Turecka. Dovoz z ČR však doposud nebyl povolen. Obecně platí, že se vývoz nadále řídí dovozními fyto-sanitárními podmínkami cílové země, kde zaznamenáváme další zpřísňování podmínek, což s sebou nese zvýšené nároky na odběr vzorků, diagnostiku a časovou náročnost vývozu.

Pro obchod s bramborami v rámci EU platí, že vstupní rostlinolékařská kontrola je nahrazena systémem pravidelného úředního dohledu v místě pěstování. U sadbových brambor je fyto-sanitární nezávadnost dodávky potvrzena rostlinolékařským pasem, který musí být připojen k dodávkám sadbových brambor při jejich pohybu po území členských států EU. V případě nesadbových brambor musí být dodávky označeny registračním číslem subjektu, který uvádí nesadbové brambory na trh a který spadá podle rostlinolékařských předpisů pod povinnost registrace (tj. pěstitel nesadbových brambor, provozovatel balírny či společného obchodního skladu). Podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2022/1194 musí být při přemísťování do jiných členských států EU opatřeny rostlinolékařským pasem také nesadbové brambory původem z Polska nebo Rumunska. Veškeré zvláštní požadavky pro hlízy, osivo a rostliny bramboru původem z Evropské unie jsou uvedeny v příloze VIII prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072. Členské státy EU namátkově ověřují fyto-sanitární nezávadnost dodávek brambor z ostatních členských států vlastními kontrolami v rámci obchodního řetězce, včetně laboratorního testování úředně odebraných vzorků na výskyt škodlivých organismů.

Na základě prováděcího rozhodnutí Komise 2012/270/EU o mimořádných opatřeních proti zavlékání dřepčíků *Epitrix cucumeris* (Harris), *Epitrix similaris* (Gentner), *Epitrix subcrinita* (Lec.) a *Epitrix tuberis* (Gentner) do Unie a jejich rozšiřování na území Unie“, v platném znění (viz také nařízení ÚKZÚZ o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlékání a rozšiřování dřepčíků *Epitrix cucumeris*, *Epitrix papa*, *Epitrix subcrinita* a *Epitrix tuberis* s čj. UKZUZ 008051/2018), platí pro dodávky nesadbových brambor pocházející z vymezených území, tzn. v nichž je prokázán výskyt karanténních (regulovaných) druhů dřepčíků, povinnost, že tyto dodávky při přemísťování musí být také opatřeny rostlinolékařskými pasy. Výskyty karanténních dřepčíků byly dosud zjištěny ve Španělsku a Portugalsku.

Dle „Nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* hlízami bramboru původem z Polské republiky na území České republiky“, ze dne 10. 1. 2013, platila do 15. 7. 2022 povinnost, že každá partie brambor původem z Polské republiky musí být opatřena osvědčením polské rostlinolékařské služby o testování této partie na přítomnost původce bakteriální kroužkovitosti bramboru s výsledkem negativním. Od uvedeného data však podle článku 8 prováděcího nařízení Komise (EU) 2022/1194 platí povinnost opatřovat nesadbové brambory původem z Polska rostlinolékařským pasem, čímž dané nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních pozbylo smyslu a bylo zrušeno.

Mezi velmi sledované karanténní škodlivé organismy bramboru patřili stále původci karanténních bakterií bramboru, na které je každoročně na území ČR prováděn rozsáhlý průzkum výskytu spojený s odběrem a testováním vzorků hlíz bramboru. Jedná se o bakterii *Clavibacter sepedonicus* (Cs), která je původcem bakteriální kroužkovitosti bramboru, a bakterii *Ralstonia solanacearum* (Rs), která je původcem bakteriální hnědé hniloby bramboru. Kromě hlíz bramboru jsou v případě Rs testovány vzorky vody odebírané z odpadních a oplachových vod v podnicích, které zpracovávají brambory, vzorky vody určené k zavlažování polních plodin (především v povodí řek Labe a Morava) a případně i vzorky plevelných hostitelských lilkovitých rostlin pro Rs odebírané z pobřežní vegetace u závlahových stanic pro polní plodiny. Na výskyt Cs jsou každý rok testovány všechny tuzemské partie rozmnožovacího materiálu bramboru, na výskyt Rs jen tuzemské partie základního rozmnožovacího materiálu. V roce

2023 (k 15. listopadu) nebyl laboratorně potvrzen žádný výskyt Cs v sadbových ani nesadbových hlízách bramboru. Ve stejném období však byl laboratorně potvrzen výskyt Rs v 7 vzorcích vody odebraných z vodních toků (Opatovický kanál u Labe, Dyje a její přítok).

V roce 2023 (k 15. listopadu) byly na území ČR zjištěny dva výskyty had'átka bramborového (*Globodera rostochiensis*). Jeden pozitivní vzorek se týkal přezkušování pozemku s již dříve nařízenými mimořádnými rostlinolékařskými opatřeními proti tomuto hád'átku. Druhý pozitivní vzorek se týkal zcela nového výskytu (jedna cysta s živým obsahem).

PĚSTOVÁNÍ A TRH BRAMBOR V EVROPĚ

Pěstování a trh brambor v EU a dalších vybraných zemích

Bramborářská sezóna v Evropě má v letošním roce 2023 z pohledu ročníkových vlivů poněkud odlišný průběh. V některých zemích se opakovalo sucho, které postihlo v minulých letech prakticky všechny významné bramborářské státy. Naopak v jiných zemích jsou odhady sklizně v září 2023 velmi vysoké (Německo, Francie). EU – 27 v letošním roce předpokládá osázenou plochu 1,304 mil. ha (-54 tis. ha oproti roku 2022).

Podle šetření NPEG se plocha konzumních brambor v nejdůležitějších bramborářských zemích severozápadní Evropy oproti předchozímu roku zvýšila na 519 tis. ha (+8 tis. ha). EU 4 předpokládá sklizeň na úrovni 23,0 mil. tun (2022 – 21,7 mil. tun). Nárůst plochy konzumních brambor má hlavně Belgie (+4,6 %) a Francie (+2,9 %). Nižší pěstitelskou plochu brambor má také Polsko (186,6 tis. ha, pokles o 4,9 %).

Osázené plochy brambor v jednotlivých zemích EU (tis. ha)

Stát	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Belgie	93,3	98,5	97,2	90,1	92,2	95,6
Bulharsko	14,1	10,0	10,0	10,0	9,0	7,5
ČR	22,9	22,9	23,9	22,8	21,7	20,9
Dánsko	52,1	56,7	62,8	51,1	56,7	55,8
Německo	252,2	271,6	274,9	259,3	266,8	262,6
Estonsko	3,3	3,4	3,4	3,1	3,1	3,1
Irsko	8,2	7,1	8,6	8,6	8,5	8,3
Řecko	18,9	16,9	15,7	15,0	13,7	12,6
Španělsko	67,2	68,6	67,2	66,0	63,7	62,2
Chorvatsko	9,2	9,3	9,3	8,9	9,0	7,3
Francie	199,9	207,3	214,5	211,6	211,7	176,4
Itálie	46,4	47,0	47,1	46,7	47,0	45,4
Kypr	4,2	4,0	4,1	4,0	3,6	3,8
Lotyšsko	9,9	10,0	8,5	7,3	7,7	7,5
Litva	18,7	19,5	18,0	15,3	16,0	15,9
Lucembursko	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Maďarsko	13,5	13,4	14,8	8,1	7,9	7,6
Malta	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6
Nizozemsko	164,7	167,6	165,6	159,1	162,3	158,0
Rakousko	23,8	24,0	24,3	22,6	21,4	20,5
Polsko	291,0	310,0	358,7	235,8	196,1	186,6
Portugalsko	20,6	18,0	17,5	16,8	14,6	15,0
Rumunsko	168,0	174,1	101,0	83,5	74,7	80,9
Slovinsko	2,8	2,8	2,9	2,7	2,9	2,9
Slovensko	7,8	8,2	7,0	5,2	5,8	5,4
Finsko	21,4	20,9	20,7	20,3	20,0	19,1
Švédsko	23,8	23,6	24,1	23,7	23,4	22,4
EU – 15	1 133,1	1 152,1	1 037,2	1 019,0	1 002,7	954,6
EU – 27	1 702,5	1 749,9	1 669,4	1 427,9	1 360,8	1 304,7

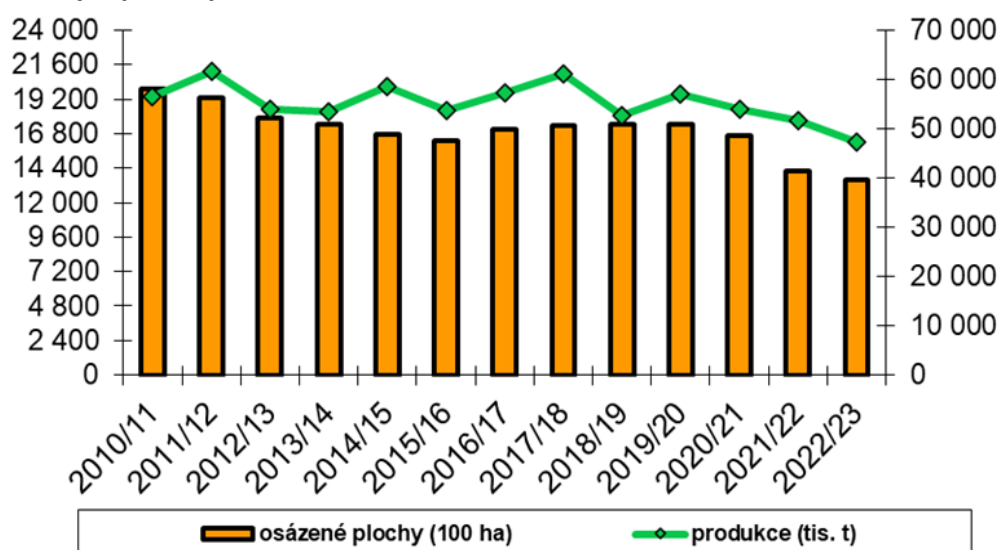
Pramen: EUROSTAT, ČR pouze za zemědělský sektor

Sklizeň brambor v jednotlivých zemích EU (tis. tun)

Stát	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belgie	4823	3045	4059	3980	3871	3546
Bulharsko	228	262	145	192	196	121
ČR	689	584	604	696	672	655
Dánsko	2171	1807	1934	2763	2375	2618
Německo	11278	8921	10417	11715	11312	10683
Estonsko	63	58	67	88	66	61
Irsko	412	273	334	300	407	368
Řecko	537	466	470	451	412	384
Španělsko	2397	2011	2238	2052	2081	1916
Chorvatsko	156	182	184	174	130	110
Francie	8096	7860	8102	8692	8984	8040
Itálie	1384	1308	1338	1435	1388	1333
Kypr	111	102	84	80	80	86
Lotyšsko	232	196	246	181	115	170
Litva	209	290	330	297	200	256
Lucembursko	21	16	15	16	16	14
Maďarsko	341	328	346	270	208	165
Malta	7	26	8	8	7	7
Nizozemsko	7400	6025	7100	7020	6678	6916
Rakousko	622	698	751	886	770	678
Polsko	9120	7312	6665	7849	7081	6031
Portugalsko	510	432	489	410	410	320
Rumunsko	3029	3023	2627	2698	1398	1186
Slovinsko	78	73	65	89	64	63
Slovensko	150	170	184	166	155	136
Finsko	612	600	619	624	559	562
Švédsko	844	723	848	877	826	851
EU – 27	61 149	51 839	57 171	53 959	50 441	47 276

Pramen: Eurostat

Vývoj osázených ploch a produkce brambor v EU 27

Pramen: EUROSTAT, VÚB

Sklizňové plochy konzumních brambor v EU 4 (ha)

Země	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Nizozemsko	76 300	76 350	78 890	76 710	71 730	76 671	75 484
Francie	137 720	145 260	152 720	158 590	153 840	152 590	156 940
Belgie	95 346	94 428	97 921	96 985	89 053	92 355	96 639
Německo	174 400	178 500	186 000	189 700	183 060	189 000	189 810
EU 4	483 766	494 538	515 531	521 985	497 683	510 616	518 873

Pramen: North-Western European Potato Growers

Sklizeň brambor v SRN v roce 2022 a odhad pro rok 2023

Země – stát	Plocha v tis. ha		Výnosy v t/ha		Sklizeň v tis. tun	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Bádensko - Württembersko	5,3	5,7	34,3	32,1	180	182
Bavorsko	39,4	38,2	34,4	38,2	1 353	1 459
Braniborsko	10,7	10,3	27,5	36,4	293	375
Meklenbursko - Přední Pomořansko	12,7	13,3	37,6	34,8	479	461
Dolní Sasko	121,2	119,2	43,6	42,9	5 284	5 112
Severní Porýní-Westfálsko	38,9	40,4	46,3	48,7	1 801	1 969
Porýní - Falcko	7,0	6,7	31,5	36,0	220	239
Sasko	5,6	5,3	32,3	35,3	181	189
Sasko - Anhaltsko	13,5	12,4	33,7	41,5	455	516
Schlesvicko - Holštýnsko	6,4	6,0	42,7	36,5	275	217
SRN	266,4	262,6	40,1	41,4	10 683	10 877

Pramen: AMI

Nejvýznamnější odrůdy množené v SRN (ha) v letech 2019–2022

Odrůda	2019	2020	2021	2022
Belana	785	785	711	692
Agria	644	621	563	512
Gala	585	593	489	426
Zorba	502	497	458	434
Kuras	461	373	355	328
Verdi	452	466	421	376
Marabel	400	343	267	234
Jelly	367	385	462	405
Fontane	411	399	315	323
Eurogrande	311	273	272	239
Bernina	181	312	410	418
Euroviva	115	244	318	321
Rumba	203	233	218	225

Odrůda	2019	2020	2021	2022
Corinna	-	-	178	225
Karlina	-	-	192	211
Milva	-	-	188	202
Soraya	-	-	216	192
Anuschka	-	-	175	189
Glorietta	147	208	256	206
Euroresa	120	203	238	228
Colomba	166	198	219	283
Annabelle	212	202	194	197
Regina	250	233	194	192
Innovator	249	226	225	269
Laura	209	222	234	249
Lilly	216	272	247	245
Celkem množitelská plocha SRN	18 488	19 242	19 090	18 270

Pramen: Kartoffelbau 8/2022

VÝVOJ PĚSTOVÁNÍ A TRHU BRAMBOR V ČR

Průběh povětrnostních podmínek v bramborářské oblasti v roce 2023

(údaje pracoviště VÚB Valečov, okres Havlíčkův Brod)

Podmínky pro přípravu pozemků a zakládání porostů brambor byly v roce 2023 méně příznivé z důvodu výskytu srážek. V měsíci dubnu napršelo 101,9 mm, což znamenalo 273,9 % dubnového normálu. Také teplotně byl duben podnormální. Sazení brambor se tím výrazně opozdilo. V květnu naopak spadlo pouze 37 mm, což tvořilo 45,5 % normálu. Teplotně byl květen, stejně jako červen, normální. Měsíční úhrn srážek byl na úrovni 76 % normálu (59,9 mm) s rovnoměrným rozložením. Pro vývoj porostů byl dále významný měsíc červenec, který se vyznačoval velmi suchým obdobím. Srážky, které za červenec spadly, se vyskytovaly až v závěru měsíce. Celkem napršelo pouze 50 % normálu. Ve spojení s vysokými teplotami tak rostliny bramboru trpěly vodním stresem. Situace se změnila v počátku měsíce srpna, kdy v první dekádě napršelo 109 % normálu pro celý měsíc. Další srážky se vyskytly až v poslední dekádě s celkovým měsíčním úhrnem 191,2 mm (222,8 % normálu). Měsíc září se vyznačoval velmi nízkým úhrnem srážek (pouze 10,9 mm). Téměř celý měsíc tak byly vhodné podmínky pro sklizeň brambor, které pokračovaly i v měsíci říjnu.

Průměrná měsíční teplota vzduchu a měsíční úhrny srážek na pracovišti VÚB Valečov (normál 1991–2020)

Měsíc	Průměrná měsíční teplota vzduchu (°C)			Měsíční úhrn srážek (mm)		
	Normál	2023	Odchylka od normálu	Normál	2023	% normálu
I.	-1,5	1,9	+ 3,4	42,5	52,6	123,8
II.	-0,5	1,0	+ 1,5	33,8	35,3	104,4
III.	3,1	4,4	+ 1,3	45,9	60,9	132,7
IV.	8,2	6,2	- 2,0	37,2	101,9	273,9
V.	12,9	12,6	- 0,3	81,4	37,0	45,5
VI.	16,3	17,1	+ 0,8	78,9	59,9	75,9
VII.	18,2	19,9	+ 1,7	98,9	49,6	50,2
VIII.	17,9	18,1	+ 0,2	85,8	191,2	22,8
IX.	12,9	16,6	+ 3,7	59,9	10,9	18,2

Pramen: VÚB

Ochrana brambor

Z pohledu ochrany brambor byl pěstitelský rok 2023 v průměru bez extrémních výskytů škodlivých činitelů, ale s výraznými rozdíly často i mezi velmi blízkými lokalitami, a to i v rámci téže odrůdy. Zásadní vliv na vývoj porostů a intenzitu výskytu škodlivých činitelů měl opožděný termín sazení a tím i posun ve vegetaci, dále přísušek, příválové srážky a vysoké teploty. Významným faktorem bylo také to, jak na tyto podmínky jednotlivé odrůdy reagovaly a jak se s těmito podmínkami vyrovnaly.

Regulace zaplevelení a účinnost herbicidních zásahů v roce 2023

Podmínky pro aplikaci preemergentních herbicidů nebyly v roce 2023 v řadě případů příznivé. Jejich aplikace se v podmínkách bramborářské oblasti z důvodu pozdější výsadby často prováděla až v poslední dekádě května a počátkem června. Nízká vlhkost půdy v tomto období však nepříznivě působila na účinnost preemergentních herbicidů, což si v řadě případů vyžádalo opravné postemergentní aplikace. Nejčastější problémy způsobovaly zejména merlíky, opletka obecná, laskavec ohnutý, nebo ježatka kuří noha. Ani postemergentní aplikace však problémy zaplevelení často zcela nevyřešily.

Pěstitelé brambor se v případě herbicidní regulace plevelů potýkají s poměrně úzkým výběrem účinných látek. Pro preemergentní aplikaci proti dvouděložným plevelům bylo v roce 2023 (podobně jako v minulých letech) možné využít sedmi účinných látek – aclonifen (Bandur, Toutatis DamTec), clomazone (např. Command 36 CS), flufenacet (Plateen 41,5 WG), flurochloridone (Racer 25 EC), metobromuron (Proman, Sinopia), metribuzin (např. Sencor Liquid, Plateen 41,5 WG, Arcade 880 EC), prosulfocarb (např. Arcade 880 EC, Roxy 800 EC). Pro postemergentní použití jsou k dispozici čtyři účinné látky – bentazon (Basagran), metribuzin (např. Sencor Liquid), prosulfocarb (Arcade 880 EC) a rimsulfuron (Titus 25 WG).

Komplikovaná situace je v oblastech s omezením používání pesticidů a hnojiv, zejména v podmínkách pásem hygienické ochrany vodních zdrojů.

V roce 2023 byl opět velmi silný výskyt plevelných brambor. Povětrnostní podmínky zimy 2022/2023 způsobily, že nedošlo k dostatečnému promrznutí půdy. Tato situace se opakovala již jedenáctou po sobě jdoucí zimu. Jediným možným způsobem regulace plevelných brambor je v tomto případě použití vhodných herbicidů v ostatních plodinách v rámci osevního sledu. Regulace plevelných brambor herbicidy je však poměrně obtížná, účinnost herbicidů bývá často na poměrně nízké úrovni.

Choroby

Mezerovitost porostů nebyla nijak mimořádná, k čemuž přispělo chladné jaro, takže se sadba nemusela odkličovat. Napadení bakteriózami a vložkovitostí bylo proto většinou průměrné. Častější byly fyziologické příčiny mezerovitosti vyvolané teplotními výkyvy, kterými někdy sadba prošla. Hlízy pak neklíčily, nebo se objevila hlízkovitost. Černání stonků se později vyskytlo u citlivých odrůd se sadbou více kontaminovanou pektinolytickými bakteriemi především na těžších půdách.

Plíseň bramboru neměla vhodné podmínky pro šíření v rozhodující části vegetace. Velmi krátce byly naplněny podmínky pro infekci na konci první červnové dekády, ale porosty nebyly ještě zapojené a infekci zastavilo období bez srážek a vysoké teploty. Výskyty plísně byly zjištěny až koncem první srpnové dekády po srážkách na přelomu července a srpna, které ukončily poměrně dlouhý přísušek. Ohniska choroby se však dále nešířila v důsledku vysokých teplot a rychlého osychání listové plochy po přivalových, nebo bouřkových srážkách. K lokálnímu šíření plísně došlo až v září po třetí infekční periodě na konci srpna, ale její rozvoj zase brzdily nízké noční teploty. Epidemie postihující rozsáhlé oblasti proto nenastala a dobře ošetřované porosty nebyly prakticky vůbec zasaženy Plíseň bramboru se tak zcela vyhnula sadbovým porostům. Nezpůsobila významné ztráty na výnosech a napadení hlíz ani u konzumních brambor.

Alternariové skvrnitosti (hnědá a terčovitá skvrnitost listů), kterým průběh počasí sezóně více vyhovoval, se vyskytovaly častěji. Mnohdy to souviselo také se stresem způsobeným nedostatkem srážek a předčasným stárnutím spodních listových pater, nebo s deficitem hořčíku. Po restrikci mancozebu, který měl poměrně dobrou účinnost proti alternariím a byl kontaktní součástí řady fungicidů, musí pěstitelé věnovat více pozornosti výběru přípravků, aby fungicidní program byl účinný proti plísní i alternariovým skvrnitostem.

V jednotlivých případech krátce po sklizni v teplých dnech září se objevily výskyty vodnaté hniloby projevující se rychlým rozkladem hlíz. Tato prakticky nepředvídatelná choroba způsobovaná houbami

rodu *Pythium* pronikajícími do hlíz mechanickým poškozením, má řešení pouze v okamžitém zastavení sklizně a jejím pokračování až po ochlazení pod 20°C.

Vegetační podmínky, tj. výrazné vláhové a teplotní výkyvy, byly příčinou vyššího výskytu fyziologických poruch vyvolaných abiotickými faktory. Jejich výskyt hodně závisel na odrůdě a byl dán také pozdním termínem sázení. Častými problémy byly nevyzrálость a loupání slupky, nárůstky a tvarové deformace. Kromě znehodnocení vlastní kvality hlíz bylo jejich důsledkem vyšší mechanické poškození s následnou infekcí původci skládkových chorob a z nich především měkké hniloby. Nevyzrálá slupka a infekce bakteriálními způsobily také problémy při posklizňové úpravě mytím hlíz. Kvalitu konzumu poškodila u některých partií a odrůd sklovitost hlíz. Zkrácení délky dormance vlivem vysokých teplot ve vegetaci vyvolalo předčasné klíčení hlíz ve skladech.

Škůdci

Nálet přenašečů virů do sadbových porostů byl průměrný až slabší. Také zastoupení nejvýznamnějšího přenašeče bramborových virů mšice broskvoňové v náletu bylo slabé a zvýšilo se až v druhé polovině června. Od druhé poloviny července nálet mšic vlivem vysokých teplot opět významně poklesl. Nižší nálet mšic se odrazil v nižším výskytu viróz v sadbě. Možnosti ochrany sadbových porostů proti mšicím jsou však velmi omezené, neboť skutečně účinné jsou pouze dva insekticidy z celého registrovaného sortimentu. Potíže při pěstování sadby prohlubuje i každoroční nejistota v udržení výjimky na velmi potřebný desikant na bázi diquat.

Mandelinka bramborová vykazala obecně spíše průměrný výskyt. Vlhké a studené jaro sice oddálilo první nálety jarních brouků, ale následný teplý průběh počasí podpořil její rychlý vývoj. I v bramborařské oblasti byly pozorovány dvě generace škůdce. Problémy s účinností ochrany někde způsobilo špatné načasování aplikace a použití přípravků, ke kterým je škůdce rezistentní.

Drátovci, vzhledem k teplému a suchému počasí v závěru vegetace, poškodili hlízy více než v předchozích letech. Škody jsou především u malopěstitelů a při klasickém pěstování bez odkameňování.

Plochy, hektarové výnosy a produkce brambor v ČR

V roce 2023 bylo v ČR osázeno celkem 26 889 ha brambor, z toho plocha raných činí 2 219 ha, pozdních konzumních 12 544 ha, pro produkci škrobu 4 790 ha a plocha sadby brambor 2 612 ha. Na zemědělský sektor připadá 20 947 ha, na domácnosti 5 942 ha.

V roce 2022 dosáhly plochy brambor celkem v ČR podle „Definitivních údajů o sklizni zemědělských plodin za rok 2022“ zpracovaných ČSÚ, celkem 27 664 ha, z toho v zemědělském sektoru 21 680 ha a v sektoru domácností 5 984 ha.

Sklizeň brambor v ČR po dopočtu domácností v roce 2022

Ukazatel	Plochy za zemědělský sektor (ha)	Odhad ploch za domácnosti (ha)	Plochy celkem (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	ZS	D	ZS + D	ZS + D	ZS + D
Brambory celkem	21 680	5 984	27 664	28,67	793 154
Brambory rané	637	1 227	1 863	18,99	35 390
Brambory ostatní	18 501	4 757	23 258	30,13	700 755
Brambory sadbové	2 543	-	2 543	22,42	57 008

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zemědělský sektor = ZS, domácnosti = D

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor celkem v ČR po dopočtu domácností

Hospodářský rok	Produkční plochy			Průměrný výnos	Celková produkce
	Zemědělský sektor	Domácnosti	Celkem		
	(ha)	(ha)	(ha)	(t/ha)	(t)
2004/05	35 971	6 167	42 138	23,57	993 203
2005/06	36 071	5 136	41 207	28,05	1 155 996
2006/07	30 026	8 523	38 549	21,70	836 614
2007/08	31 908	8 336	40 244	24,79	997 671
2008/09	29 788	8 028	37 816	25,00	945 234
2009/10	28 734	7 988	36 722	25,29	928 752
2010/11	27 079	7 971	35 050	23,45	821 862
2011/12	26 450	7 130	33 580	29,00	973 859
2012/13	23 652	6 417	30 069	26,77	804 980
2013/14	23 205	6 096	29 301	22,08	646 871
2014/15	23 993	6 096	30 089	27,68	832 762
2015/16	22 681	6 013	28 694	21,06	604 348
2016/17	23 414	6 137	29 551	28,13	831 132
2017/18	23 418	6 015	29 433	27,85	819 712
2018/19	22 889	6 004	28 893	24,69	713 266
2019/20	22 893	5 974	28 867	26,20	756 310
2020/21	23 876	6 088	29 964	27,73	830 821
2021/22	22 824	6 026	28 850	28,15	812 061
2022/23	21 680	5 984	27 664	28,67	793 154
2023/24*	20 947	5 942	26 889	24,63	662 270

Pramen: ČSÚ;

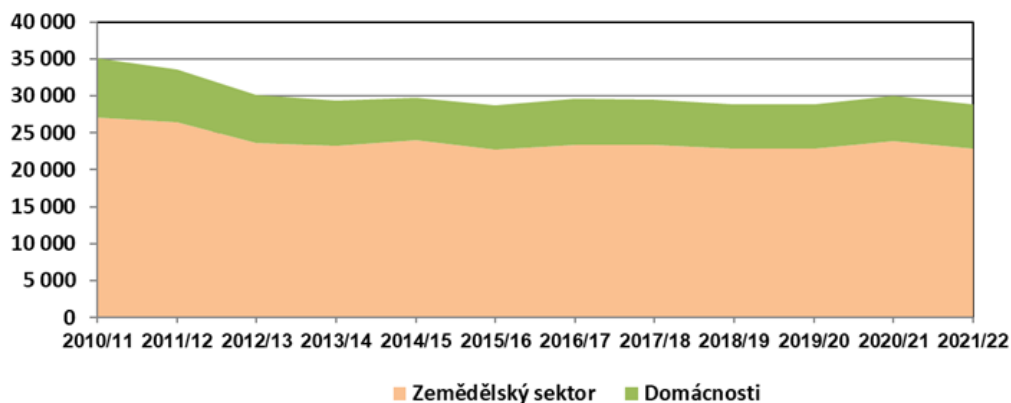
Poznámka: * odhad výnosu a produkce k 30. 9. 2023

Zahraniční obchod brambor celkem za hospodářské roky (KN 0701 1000 až 0701 9090)

Ukazatel/Rok	MJ	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Dovoz brambor celkem	t	240 339	153 832	177 736	191 471	215 410	174 225	168 913	159 212
Vývoz brambor celkem	t	31 052	28 297	24 363	20 294	16 879	13 460	19 651	30 352

Pramen: ČSÚ

Porovnání celkových ploch brambor pěstovaných v ČR v zemědělském sektoru a domácnostech

Pramen: ČSÚ

Porovnání produkčních ploch brambor ostatních¹⁾ podle krajů bez dopočtu domácností (ha)

Kraj/Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Česká republika	19 385	19 795	19 228	19 017	19 778	19 381	18 108
Hl. m. Praha	12	9	11	10	8	17	16
Středočeský	4 500	4 737	4 679	4 832	4 992	5 059	5 686
Jihočeský	2 606	2 998	2 944	2 759	2 792	2 589	2 775
Plzeňský	904	1 027	1 073	1 052	1 050	1 201	1 222
Karlovarský	93	66	49	42	57	76	68
Ústecký	419	398	441	507	545	558	479
Liberecký	161	150	141	115	137	121	120
Královéhradecký	794	752	667	646	726	696	572
Pardubický	995	946	907	951	1 004	866	897
Vysočina	6 106	6 188	5 728	5 660	5 955	5 715	5 365
Jihomoravský	1 354	1 188	1 210	1 195	1 192	1 364	1 160
Olomoucký	390	333	320	327	346	307	283
Zlínský	273	267	254	212	239	208	187
Moravskoslezský	777	736	804	708	735	604	628

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Souhrn sklizňových ploch pozdních konzumních brambor a brambor pro výrobu škrobu.**Celková bilance nabídky a poptávky brambor v České republice¹⁾**

Ukazatel		MJ	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24*
Produkční plocha		tis. ha	28,9	30,0	28,9	27,7	27,0
Hektarový výnos		t/ha	26,2	27,73	28,15	28,67	26,02
Počáteční zásoba		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Výroba		tis. t	756,3	830,8	812,1	793,2	703,1
Dovoz brambor čerstvých		tis. t	219,9	174,4	171,3	159,2	150,0
Dovoz ve výrobcích		tis. t	201,2	195,8	217,8	242,7	220,0
Dovoz brambor v nativním škrobu		tis. t	21,8	17,9	20,2	24,5	22,0
Dovoz celkem		tis. t	442,9	388,0	409,3	426,4	392,0
Celková nabídka		tis. t	1 199,2	1 218,8	1 221,4	1 219,6	1 095,1
Domácí spotřeba		tis. t	1 037,2	1 093,0	1 078,5	1 070,7	977,0
v tom	– potraviny	tis. t	638,3	630,0	630,0	630,0	620,0
	– sadba	tis. t	79,0	77,0	76,0	70,0	67,0
	– odpad a skladové ztráty	tis. t	130,0	162,3	156,8	173,4	138,9
	– technické užití - škrob	tis. t	189,9	223,7	215,7	197,3	151,1

Ukazatel	MJ	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24*
Vývoz brambor čerstvých	tis. t	21,1	14,1	20,7	30,3	21,0
Vývoz ve výrobcích	tis. t	77,2	60,6	60,8	156,7	46,0
Vývoz brambor v nativním škrobu	tis. t	63,7	51,1	61,4	61,9	51,1
Vývoz celkem	tis. t	162,0	125,8	142,9	148,9	118,1
Celková poptávka	tis. t	1199,2	1218,8	1221,4	1219,6	1095,1
Soběstačnost	%	72,9	76,0	75,3	74,1	72,0

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZe, VÚB, ČBS, ČŠS

Poznámka: ¹⁾ po dopočtu domácností, * předpoklad

V souladu s metodikou EUROSTAT jsou zpětně od vstupu ČR do EU upravována některá statistická data dovozu a vývozu převážně bramborových výrobků a polotovarů a nativního bramborového škrobu. Všechny tyto drobné úpravy mají vliv na celkovou bilanci.

Průměrná roční spotřeba brambor v ČR na obyvatele (kg)

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Brambory konzumní	70,1	66,3	69,1	68,5	67,7	69,5	61,5	70,1	69,2	68,6

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad ČBS

Seznam doporučených odrůd pro produkci konzumních brambor v roce 2024

V roce 2023 pokračoval VÚB na základě pověření ÚKZÚZ, za finanční podpory MZe ČR a v úzké součinnosti s ÚKZÚZ v organizaci zkoušení odrůd pro produkci konzumních brambor pro jejich zapsání do SDO. Zkoušky probíhaly na 9 zkušebních stanicích (Čáslav – Filipov, Domanínec, Horažďovice, Lednice na Moravě, Lída, Přerov nad Labem, Valeč, Vysoká, Znojmo - Oblekovice). V roce 2023 bylo hodnoceno 6 přihlášených velmi raných odrůd z hlediska jejich využití pro produkci brambor raných v teplejších, úrodnějších oblastech při využití závlahy. Zároveň bylo hodnoceno 28 odrůd pro užitkový směr brambory konzumní ostatní, 3 odrůdy z hlediska jejich vhodnosti pro výrobu lupínků a 3 odrůdy pro výrobu hranolků. Z výsledků přesných polních pokusů a následného hodnocení vyplynul následující seznam doporučených odrůd konzumních brambor pro rok 2024:

a) velmi rané odrůdy doporučené pro produkci brambor raných při závlaze:

Katy, Magda, Monika, Primarosa, Suzan.

b) odrůdy doporučené pro produkci brambor konzumních ostatních

velmi rané: Lada, Mariannka, Monika, Oskava, Primarosa,

rané: Alice, Bohemia, Dicolora, Doubrava, Gabreta, Jasmína, Julinka, Valda, Valkýra, Valmont,

polorané: Bella, Cibaret, Dominika, Red Anna, Vysočina,

polopozdní až pozdní: Jindra.

c) odrůdy doporučené pro loupání za syrova

velmi rané: Monika, Oskava, Primarosa,

rané: Alice, Bohemia, Dicolora, Doubrava, Gabreta, Jasmína, Julinka, Valkýra,

polorané: Vysočina.

d) odrůdy doporučené pro dlouhodobé skladování

velmi rané: Mariannka, Oskava,
rané: Doubrava, Valda, Valkýra,
polorané: Bella, Cibaret, Dominika,
Polopozdní až pozdní: Jindra.

e) odrůdy doporučené pro mytí

velmi rané: Lada, Mariannka, Monika,
rané: Dicolora, Julinka,
polorané: Vysočina.

f) odrůdy doporučené pro výrobu lupínků

rané: Velur (kvalita lupínků je udržitelná i při skladování v 8 °C).

g) odrůdy doporučené pro výrobu hranolků

rané: Valda,
polorané: Bella, Radmila.

BRAMBORY RANÉ

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor raných v ČR po dopočtu domácností

Rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor	Domácnosti	Celkem		
	(ha)	(ha)	(ha)		
2004	6 379	1 209	7 588	19,86	150 710
2005	2 266	1 007	3 273	18,80	61 534
2006	1 566	1 745	3 311	17,68	58 540
2007	1 819	1 707	3 526	16,58	58 454
2008	1 753	1 646	3 399	16,36	55 622
2009	1 654	1 638	3 292	17,34	57 075
2010	1 341	1 634	2 975	16,84	50 113
2011	1 575	1 462	3 037	17,32	52 603
2012	1 263	1 315	2 578	16,78	43 248
2013	854	1 250	2 104	14,48	30 463
2014	1 196	1 100	2 446	19,04	46 587
2015	946	1 233	2 179	17,29	37 675
2016	1 325	1 167	2 492	21,21	52 862
2017	858	1 233	2 091	17,72	37 053
2018	860	1 231	2 091	22,63	47 325
2019	1 078	1 225	2 303	20,21	46 552
2020	1 120	1 248	2 368	18,41	43 599
2021	548	603	1 151	18,96	21 821
2022	637	1 227	1 863	18,99	35 390
2023*	1 001	1 218	2 219	20,35	45 146

Pramen: ČSÚ; výnos a produkce 2023

Poznámka: * odhad ČSÚ k 30. 9. 2023

Cenový vývoj produkce raných brambor

Na základě doporučení EK je ve většině zemí EU tolerováno obchodování s bramborami označenými „rané“ do konce července.

Průměrná CZV raných brambor v červnu v letech 2008–2023 (Kč/kg)

Rok	Červen
2008	8,22
2009	6,50
2010	7,12
2011	6,87

Rok	Červen
2012	6,38
2013	11,10
2014	6,79
2015	8,10
2016	9,08
2017	6,97
2018	6,67
2019	13,62
2020	9,90
2021	9,78
2022	13,68
2023	17,97

Pramen: ČSÚ

Průměrná měsíční SC raných brambor v letech 2008–2023 (Kč/kg)

Rok	Červen	Červenec
2008	16,57	12,53
2009	14,88	11,15
2010	19,33	14,53
2011	16,12	12,97
2012	17,00	12,13
2013	26,23	20,25
2014	15,11	13,79
2015	18,16	13,54
2016	19,71	17,07
2017	17,07	16,67
2018	18,41	14,22
2019	27,0	22,60
2020	24,07	16,52
2021	24,55	17,57
2022	25,53	19,44
2023	29,31	26,32

Pramen: ČSÚ

Vývoj průměrné SC raných brambor je převážně ovlivňován stavem zásob brambor konzumních ostatních z minulé sklizně, vývojem jejich ceny, výší nabídky a dovozních hodnot nových a raných brambor, ale i vývojem počasí a termínem zahájení sklizně. V roce 2023 činila v měsíci červnu 29,31 Kč/kg a v červenci klesla na 26,32 Kč/kg.

Zahraniční obchod nových a raných brambor

Po vstupu ČR do EU jsou údaje statistiky zahraničního obchodu ČSÚ tříděny pouze osmimístným kódem položky celního sazebníku a časový interval sledování je jeden měsíc.

Dovoz nových a raných brambor (KN 07019050) do ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Ukazatel/Rok	MJ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Brambory nové a rané celkem	t	16 834	7 679	12 404	11 482	15 135	8 911	11 052
Deklarovaná dovozní hodnota	tis. Kč	114 688	79 717	164 238	116 879	124 101	84 726	143 944

Pramen: ČSÚ

Vývoz nových a raných brambor (KN 07019050) z ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Ukazatel/Rok	MJ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Brambory nové a rané celkem	t	1 666	1 576	2 738	995	1 629	1 623	2 030
Deklarovaná vývozní hodnota	tis. Kč	21 181	19 958	46 686	12 639	20 083	20 373	33 688

Pramen: ČSÚ

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami novými a ranými v roce 2023 od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Dovoz		Vývoz	
Země	Množství (t)	Země	Množství (t)
Španělsko	2 337	Slovensko	1 798
Egypt	1 743		
Portugalsko	1 739		
Francie	1 162		

Pramen: ČSÚ

BRAMBORY OSTATNÍ

Do kategorie brambory ostatní jsou zařazeny pozdní konzumní brambory a brambory pro výrobu bramborového škrobu.

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor ostatních v ČR

Hospodářský rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Celkem (ha)		
2006/07	19 559	6 778	26 337	22,34	588 495
2007/08	21 410	6 629	28 039	24,97	700 095
2008/09	19 562	6 382	25 944	25,54	662 705
2009/10	18 827	6 350	25 177	25,64	645 501
2010/11	17 974	6 337	24 311	23,18	563 646
2011/12	18 228	5 668	23 896	28,81	688 397
2012/13	19 121	5 102	24 223	28,28	685 129
2013/14	19 220	4 846	24 066	23,09	555 778
2014/15	19 548	4 846	24 394	29,36	716 248
2015/16	18 911	4 780	23 691	21,77	515 712
2016/17	19 171	4 511	23 682	30,29	717 246
2017/18	19 795	4 782	24 577	29,28	719 651
2018/19	19 228	4 773	24 001	25,37	608 973
2019/20	19 017	4 749	23 767	27,20	646 492
2020/21	19 941	4 840	24 781	29,02	719 131
2021/22	19 685	5 423	25 109	29,18	732 742
2022/23	18 501	4 757	23 258	30,13	700 755
2023/24*	17 334	4 724	22 058	25,51	562 787

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad k 30. 9. 2023

Zahraniční obchod pozdních konzumních brambor

Dovoz pozdních konzumních brambor do ČR a deklarovaná dovozní hodnota

Ukazatel / Hospodářský rok	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Brambory pozdní konzumní (t)	129 300	160 089	170 820	193 226	151 147	149 517	135 297
Dovozní hodnota (tis. Kč)	715 238	516 248	1 323 003	1 114 164	620 157	852 094	1 057 661
Dovozní hodnota (Kč/kg)	5,53	3,22	7,74	5,77	4,10	5,70	7,82

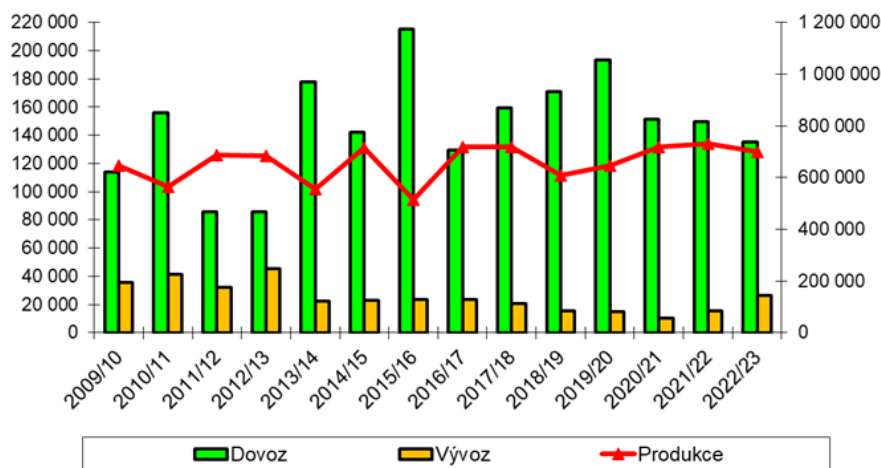
Pramen: ČSÚ

Od července 2022 do června 2023 činil měsíční průměr dovozu 11 276,9 t (předchozí hospodářský rok 12 459,8 t).

Vývoz pozdních konzumních brambor z ČR a deklarovaná vývozní hodnota

Hospodářský rok	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Brambory pozdní konzumní (t)	23 336	20 744	15 235	14 866	10 397	15 576	26 199
Vývozní hodnota (tis. Kč)	195 580	139 933	153 611	152 020	86 833	141 897	287 539
Vývozní hodnota (Kč/kg)	8,38	6,74	10,08	10,22	8,35	9,11	10,97

Pramen: ČSÚ

Vývoj domácí produkce, dovozu a vývozu brambor konzumních ostatních od roku 2009/10 do roku 2022/23

Pramen: ČSÚ

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami pozdními konzumními v letech 2021/22 a 2022/23

Hospodářský rok	Dovoz			Vývoz		
	Země	Množství (t)	Dovozní hodnota (Kč/kg)	Země	Množství (t)	Vývozní hodnota (Kč/kg)
2021/22	Německo	94 912,3	4,57	Slovensko	11 684,1	10,01
	Francie	34 998,6	7,55	Chorvatsko	1 460,6	3,48
	Polsko	4 406,2	3,92	Bulharsko	681,5	16,32
	Španělsko	2 753,7	5,86	Rakousko	629,7	4,42
2022/23	Německo	102 571,3	6,57	Slovensko	18 905,0	11,47
	Francie	34 998,6	7,55	Chorvatsko	1 849,1	5,47
	Nizozemsko	4 406,2	3,92	Bulharsko	1 237,2	15,42
	Polsko	2 753,7	5,86	Maďarsko	1 226,8	11,79

Pramen: ČSÚ

Cenový vývoj produkce pozdních konzumních brambor

Průměrná roční CZV pozdních konzumních brambor za kalendářní rok je ovlivněna údaji ze dvou rozdílných sklizní. Průměrná CZV za první polovinu roku 2022 činila 4,89 Kč/kg a za druhou polovinu roku 2022 dosahovala 6,38 Kč/kg (ČSÚ).

Průměrné roční CZV pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel/Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kč/kg	5,81	4,87	4,52	51,65	4,32	4,91	7,22	5,90	3,88	5,49

Pramen: ČSÚ

Průměrné měsíční CZV pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Září	3,46	5,43	4,65	4,72	4,86	6,83	4,67	4,67	6,27
Říjen	3,48	5,73	4,12	4,30	5,22	6,41	3,92	4,17	5,97
Listopad	2,89	5,94	4,10	4,18	6,13	6,67	4,26	4,29	6,65
Prosinec	2,93	6,11	4,12	4,00	6,79	7,09	4,42	4,03	6,64
Leden	3,04	5,98	3,99	4,20	7,01	7,25	3,85	4,61	6,90
Únor	3,00	6,29	4,29	3,85	7,31	6,89	4,13	4,93	7,23
Březen	3,01	6,33	4,42	3,91	8,00	6,98	4,08	5,23	7,15
Duben	2,84	6,54	4,36	3,78	7,88	7,04	3,34	4,72	7,19
Květen	2,87	6,56	4,34	4,20	7,53	6,65	3,25	4,91	7,05
Červen	3,05	5,76	4,85	4,07	7,45	6,89	3,03	4,92	8,13
Průměr¹⁾	3,06	6,07	4,33	4,12	6,82	6,87	3,89	4,65	6,92

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ aritmetický průměr za hospodářský rok**Průměrné měsíční SC pozdních konzumních brambor (Kč/kg)**

Ukazatel	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Červenec	13,79	13,54	17,07	16,67	14,22	22,04	16,52	17,57	19,44
Srpen	10,26	12,27	12,66	13,60	14,58	19,47	13,89	14,71	15,36
Září	9,95	14,96	13,61	14,50	13,03	16,93	14,11	12,88	18,03
Říjen	8,53	15,68	11,49	13,70	15,56	18,64	14,13	14,42	15,99
Listopad	8,94	14,43	13,22	13,19	15,59	17,93	14,18	14,56	18,31
Prosinec	9,98	15,04	12,62	14,36	20,23	19,55	14,59	14,98	19,95
Leden	11,00	15,94	15,07	13,46	20,46	20,45	14,69	18,43	20,20
Únor	10,59	15,91	18,7	13,78	22,46	19,86	16,62	20,42	20,27
Březen	11,59	17,34	18,83	13,93	23,58	21,78	16,76	19,57	20,12
Duben	11,78	16,85	19,22	14,36	23,55	20,71	16,27	20,35	21,98
Květen	12,25	17,60	16,79	14,17	26,19	20,99	14,75	21,44	21,31
Červen	18,16	19,71	17,07	18,41	27,00	24,07	24,55	25,53	29,31
Průměr¹⁾	11,4	15,77	15,53	14,52	19,70	20,20	15,92	17,91	20,02

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ aritmetický průměr za hospodářský rok

BRAMBORY SADBOVÉ

Porosty sadby brambor v roce 2023

V roce 2023 bylo do uznávacího řízení přihlášeno 2 455 ha. Oproti roku 2022 to znamenalo snížení plochy o 2 ha, což je ve srovnání s předešlými roky velmi malý pokles.

Výsadba v letošním roce proběhla ve velmi dlouhém časovém úseku. Některé plochy byly sázeny již začátkem dubna a nebylo výjimkou sázení ploch koncem května. To se projevilo nevyrovnaností porostů a také komplikacemi při sklizni. Rok 2023 byl charakteristický malým množstvím srážek v jarním období v některých oblastech, a naopak vyššími srážkami v období sklizně. Často docházelo k obrůstání a k hlízkování. Sklizené brambory za vlhkého počasí mají větší problémy se skládkovými chorobami. Celkové množství sklizené sadby bylo průměrné.

Množitelé plochy sadby brambor v letech 2010–2023

Rok	Přihlášená plocha (ha)	Neuznáno %	Počet odrůd
2010	3 425	20,0	180
2011	3 471	5,3	187
2012	3 249	21,9	196
2013	3 170	5,4	197
2014	3 351	8,3	208
2015	2 922	7,4	213
2016	2 945	9,0	216
2017	2 796	6,9	201
2018	2 745	9,7	198
2019	2 843	9,3	201
2020	2 867	6,5	204
2021	2 666	8,8	181
2022	2 457	6,5	180
2023	2 455	11,2	185

Pramen: ÚKZÚZ

Průběh uznávacího řízení sadby brambor (ha) v letech 2012 až 2023

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přihlášená plocha	3 249	3 173	3 351	2 924	2 945	2 806	2 777	2 841	2 867	2 666	2 457	2 455
Plocha k odběru na posklizňové zkoušky	3 199	3 071	3 320	2 854	2 877	2 759	2 744	2 798	2 785	2 635	2 392	2 401
Uznaná plocha	2 501	2 864	2 983	2 590	2 864	2 461	2 385	2 426	2 508	2 294	2 123	1 976

Pramen: ÚKZÚZ

Výsledky uznávacího řízení sadby brambor v roce 2023

Kategorie a stupeň	Celkem zkoušeno		Dosud hodnoceno		Uznáno		Sestupněno		Neuznáno	
	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha
ŠRM – PBTC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PBI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PB2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PB3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
RMP – PB4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Z – S	29	21,1	29	21,1	20	16,3	9	4,8	0	0
			100 %	100 %	69 %	77,4 %	31 %	22,6 %	0 %	0 %
Z – SE	61	37,2	61	37,2	50	30,4	10	4,3	1	2,5
			100 %	100 %	82 %	81,7 %	16,4 %	11,6 %	1,6 %	6,7 %
Z – E	346	227,7	346	227,7	302	197,4	33	21,5	11	8,7
			100 %	100 %	87,3 %	86,7 %	9,5 %	9,4 %	3,2 %	3,8 %
C – A	838	1145,1	838	1145,1	697	965,6	53	74,3	88	105,2
			100 %	100 %	83,2 %	84,3 %	6,3 %	6,5 %	10,5 %	9,2 %
C – B	571	957	571	957	459	761,5	21	44,4	91	151,1
			100 %	100 %	80,4 %	79,6 %	3,7 %	4,6 %	15,9 %	15,8 %
C – Bn	4	5,5	4	5,5	4	5,5	0	0	0	0
			100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
CELKEM	1 849	2 393,6	1 849	2 393,6	1 532	1 976,8	126	149,3	191	267,5
			100 %	100 %	82,9 %	82,6 %	6,8 %	6,2 %	10,3 %	11,2 %

Pramen: ÚKZÚZ

Počet odrůd na množitelských plochách v letech 2006 až 2023

Rok	Množitelská plocha			
	nad 100 ha	50–100 ha	10–50 ha	do 10 ha
	Počet odrůd			
2006	9	8	43	119
2007	10	8	48	133
2008	8	12	50	129
2009	8	11	49	141
2010	6	10	48	117
2011	5	11	54	113
2012	7	6	59	124
2013	7	6	57	127
2014	7	7	58	145
2015	6	9	43	145
2016	6	11	36	165
2017	4	11	48	136
2018	6	9	52	131
2019	5	12	47	139
2020	2	15	49	138
2021	2	13	44	122
2022	2	11	36	131
2023	2	11	42	130

Pramen: ÚKZÚZ

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2014:

Adéla, Marabel, Impala, Dali, Ornella, Eurostarch, Princess.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2015:

Adéla, Marabel, Impala, Dali, Ornella, Eurostarch.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2016:

Adéla, Ornella, Impala, Eurostarch, Marabel, Dali.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2017:

Adéla, Ornella, Eurostarch, Marabel.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2018:

Adéla, Ornella, Eurostarch, Marabel, Dali, Antonia

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2019:

Eurostarch, Adéla, Antonia, Marabel a Ornella

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2020:

Eurostarch, Antonia

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2021:

Eurostarch 241 ha, Antonia 142 ha

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2022:

Eurostarch 218 ha, Antonia 142 ha

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2023:

Eurostarch 200 ha, Antonia 144 ha

Přehled dovezené sadby brambor v tunách

Rok	Generace								Počet odrůd
	SE 1	SE 2	E 1	E 2	E 3	A	B	Celkem	
2010	0	0	14,15	106,40	1 743,25	1 305,14	1 680,42	4 849,36	131
2011	0	48	44,78	273,35	2 098,20	3 413,67	244,09	6 122,08	140
2012	25	4	32,80	132,58	1 602,19	2 274,42	24,20	4 095,19	151
2013	0	0	24,78	303,87	1 801,67	4 530,50	241,26	6 902,07	170
2014	0,9	0	51,00	327,20	1 832,60	5 497,50	39,00	7 748,11	190
2015	6,25	0,26	15,00	231,20	1 371,64	5 537,53	20,00	7 181,94	187
Rok	PBTC	PB	S	SE	E	A	B	Celkem	Počet odrůd
2016	0	0	35,00	253,37	1 458,94	7 920,60	98,20	9 766,11	186
2017	0	0	24,98	213,90	1 351,30	5 816,75	511,04	7 917,96	171
2018	0	0	33,00	255,07	1 241,58	7 725,45	466,20	9 721,30	199
2019	0	0	68,73	292,15	1 217,64	6 183,37	1 368,23	9 130,12	179
2020	0	3,3	50,60	293,45	1 308,89	7 689,11	1 544,40	10 889,75	181
2021	0	0	21,40	218,20	1 085,30	5 871,79	621,38	7 828,07	134
2022	0	0	31,00	986,00	1 064,00	5 887,00	626,00	8 594,00	179
2023	0	0	30,00	344,00	1 096,00	6 954,00	1 422,00	9 843t,00	180

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: * Dovoz sadbových brambor dovezených na základě ohlášení dovozu podle zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů v platném znění

Rozhodující množství sadby brambor se do ČR dováží z Německa a Nizozemska, v malém množství proběhl dovoz z Rakouska, Francie, Slovenska, Polska.

VÝROBKY A POLOTOVARY Z BRAMBOR

V hospodářském roce 2022/23 bylo ve výrobcích a polotovarech dovezeno po konverzním přepočtu 242,7 tis. t brambor a 24,5 tis. t v bramborovém škrobu. Vyvezeno bylo 56,7 tis. t přepočtených syrových brambor ve výrobcích a polotovarech a 61,9 tis. t v bramborovém škrobu.

Dovoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Výrobek/Hospodářský rok			2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Položka KN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Dovoz brambor po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů (t)					
07101000	Brambory i vařené zmrazené	1,9	1 764,2	1 610,6	1 916,3	5 266,2	4 966,6	5 908,5
07129005	Brambory, i sekané na kousky, plátky, rozdrčené	6,5	2 063,1	2 667,5	1 823,9	3 075,1	2 697,3	2 636,2
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	359,6	691,9	477,1	1 243,5	2 742,5	2 805,1
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	62 361,5	47 340,3	43 736,6	41 058,6	44 944,5	59 479,3
20041010	Brambory vařené neupravené, zmrazené	1,9	24 366,8	31 536,3	47 394,6	45 815,2	57 012,5	54 065,1
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	258,9	212,4	343,2	147,6	178,4	114,3
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	95 867,0	93 474,4	58 499,1	49 857,0	55 884,3	63 543,3
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	6,5	3 783,5	5 234,5	7 167,6	5 755,1	6 892,5	4 898,6
20052020	Brambory tence krájené, smažené, pečené	4,2	15 832,1	13 522,1	23 137,8	25 706,9	26 238,4	25 303,9
20052080	Bramborové výrobky - ostatní	3,0	16 224,5	16 146,2	16 690,2	17 846,7	16 201,4	23 969,1
Dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			190 247,0	212 619,7	212 619,7	212 619,7	217 758,3	242 723,4
11081300	Škrob bramborový (t)	4,7	32 957,7	53 307,4	27 214,2	21 761,0	20 161,2	24 534,8
Celkový dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			232 217,4	245 577,4	245 577,4	243 554,4	237 919,5	267 258,2

Pramen: ČSÚ

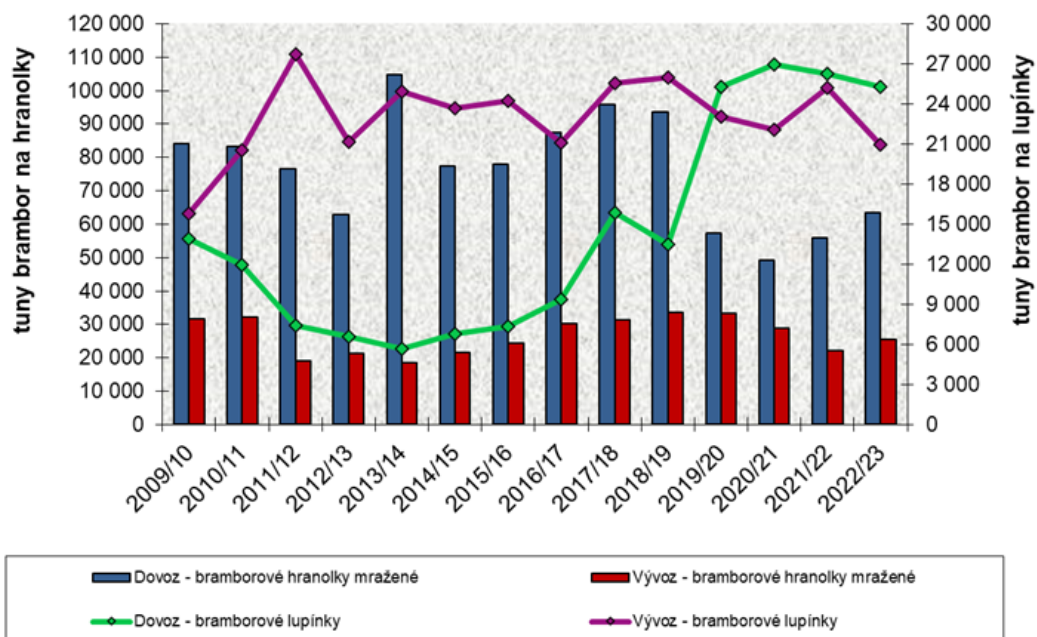
Poznámka: ¹⁾ Zkrácený název výrobku

Vývoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Výrobek/Hospodářský rok			2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Položka KN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Vývoz brambor po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů (t)					
07101000	Brambory i vařené, zmrazené	1,9	1 657,2	1 851,7	1 381,5	1 416,0	1 112,5	1 350,1
07129005	Brambory, i sekané na kousky, plátky, rozdrcené	6,5	5 445,6	6 926,3	6 109,4	3 528,9	1 888,0	1 570,5
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	900,2	294,4	403,7	444,0	268,9	259,7
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	1 129,5	1 478,5	2 728,7	1 368,9	3 404,6	1 024,1
20041010	Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	1,9	138,6	164,4	257,6	298,3	1 392,9	1 069,7
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	1,7	0,2	12,4	213,9	512,4	16,2
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	31 507,3	33 637,1	33 858,9	31 503,5	22 156,2	25 477,2
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu, vloček	6,5	2 051,0	4 153,4	5 298,2	3 430,1	2 863,2	2 162,5
20052020	Brambory tenké krájené, smažené, pečené	4,2	25 570,6	26 008,7	23 234,4	23 735,5	25 180,7	20 958,3
20052080	Bramborové výrobky - ostatní	3,0	5 485,7	3 234,5	3 896,1	1 670,1	2 056,0	2 823,9
Vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			71 498,2	66 447,4	66 447,4	66 447,4	60 835,5	56 712,3
Vývoz syrových brambor i pro výrobu škrobu po konverzním přepočtu (t)								
11081300	Škrob bramborový (t)	4,7	69 490,4	71 269,8	60 093,7	63 635,7	61 366,6	61 889,0
Celkový vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			127 225,0	135 937,8	135 937,8	145 157,4	122 202,1	118 601,3

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Zkrácený název výrobku

Dovoz a vývoz brambor potřebných k výrobě bramborových hranolků a bramborových lupínků

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Koeficienty pro konverzní přepočty byly zpracovány s využitím grantu NAZV č. QC 10009/2000/02 ve spolupráci ÚZEI, VÚB, ČŠS, ASA Bonn – Německo

**Země nejvyššího objemu zahraničního obchodu s ČR v letech 2021/22 až 2022/23
(položka KN 20041099 – bramborové hranolky)**

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství (t)	Celková dovozní hodnota (tis. Kč)	Země	Množství (t)	Celková vývozní hodnota (tis. Kč)
2021/22					
Polsko	7 151,5	157 711	Slovensko	2 385,9	51 148
Belgie	4 965,3	99 359	Maďarsko	1 778,5	32 057
Nizozemsko	2 934,8	68 563	Rumunsko	1 589,5	23 898
Německo	900,2	31 926	Polsko	357,8	6 149
2022/23					
Polsko	6 499,6	202 094	Slovensko	2 685,4	72 537
Belgie	6 499,6	179 243	Rumunsko	1 516,2	42 617
Nizozemsko	4 097,3	111 673	Maďarsko	1 274,5	28 982
Německo	765,6	34 789	Estonsko	885,1	21 079

Pramen: ČSÚ

Země nejvyššího objemu zahraničního obchodu s ČR v letech 2021/22 a 2022/23
(položka KN 20052020 – bramborové lupínky)

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství (t)	Celková dovozní hodnota (tis. Kč)	Země	Množství (t)	Celková vývozní hodnota (tis. Kč)
2021/22					
Polsko	5 145,4	420 081	Slovensko	3 132,4	232 333
Německo	583,1	60 651	Maďarsko	2 484,9	229 715
Severní Makedonie	439,7	24 518	Rumunsko	108,3	10 649
Rakousko	97,5	9 193	Německo	90,0	20 565
2022/23					
Polsko	4 852,6	466 223	Slovensko	2 821,7	262,765
Severní Makedonie	357,0	21 408	Maďarsko	1 899,2	199 267
Německo	263,4	33 018	Německo	93,9	24 574
Rumunsko	187,6	19 647	Polsko	51,3	6 714

Pramen: ČSÚ

ŠKROB BRAMBOROVÝ A BRAMBORY URČENÉ K VÝROBĚ BRAMBOROVÉHO ŠKROBU

Úroda brambor pro výrobu škrobu se v České republice v roce 2023 očekávala jako nižší vzhledem k dlouhé zimě, a tím pádem nemožnosti zemědělců zasázet brambory včas. Nakonec podzimní slunce pomohlo bramborům k vyšší škrobnatosti, takže v konečném důsledku je možné považovat kampaň roku 2023 za výnosově standardní. Nižší osázené plochy však znamenaly rovněž i nižší výrobu bramborového škrobu. Některé škrobárny toto řešily omezením prodeje, některé zvýšenými nákupy externích škrobů např. pro výrobu technických produktů.

Celková průměrná cena brambor placená zemědělcům se v roce 2023 razantně navýšila. Došlo k navýšení všech složek, které tuto cenu tvoří, tzn. základní a dodatečné platby i příplatků za včasné a pozdní dodávky. To byl způsob, jak přesvědčit zemědělce, že škrobárny jsou dlouhodobě stabilní partner, a tím zajistit i dostatek suroviny pro výrobu škrobu.

Statistika výroby bramborového škrobu v České republice

Rok	Množství zpracovaných brambor (t)	Množství nakoupeného škrobu* (t)	Průměrná škrobnatost (%)
2004	147 898	33 644	20,11
2005	166 353	36 281	18,80
2006	110 576	25 016	19,81
2007	147 878	32 692	18,86
2008	136 177	30 105	19,18
2009	136 581	29 618	18,70
2010	125 686	26 710	18,20
2011	148 441	30 552	17,60
2012	111 761	23 982	18,30
2013	89 979	19 248	18,40
2014	154 721	30 948	17,10
2015	106 326	22 074	17,70
2016	159 913	36 620	19,90
2017	171 544	37 768	18,70
2018	131 076	29 092	19,10
2019	147 365	32 290	18,90
2020	179 130	38 663	18,50
2021	174 158	38 728	19,20
2022	161 159	33 156	17,60
2023	131 169	29 270	19,30

Pramen: ČŠS

Poznámka: * nakoupený = vyrobený škrob podle pravidel EU

Bilance zahraničního obchodu s bramborovým škrobem (KN 11081300) (t)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Dovoz	5 774	6 666	8 771	9 160	8 869	4 893	4 829	4 104	5 333	2 964
Vývoz	9 989	11 710	10 481	16 909	14 185	13 162	12 343	11 254	14 370	8 896
Saldo	4 215	5 044	-1 710	7 749	5 316	8 269	7 517	7 151	9 037	5 932

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2023* do 10/2023

Bilance zahraničního obchodu výrobků ze škrobu**Dovoz a vývoz dextrinů a modifikovaných škrobů (KN 35051010, 50, 90) (t)**

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Dovoz	17 262	18 431	19 686	21 676	22 434	21 703	20 120	22 379	28 244	23 896
Vývoz	10 460	14 646	16 242	17 690	14 845	12 093	16 480	21 023	19 877	17 778
Saldo	- 6 802	- 3 785	- 3 444	- 3 986	- 7 589	- 9 610	- 3 640	-1 355	- 8 367	- 6 118

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2023* do 10/2023

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu na bázi škrobu (KN 38091010, 30, 50, 90) (t)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Dovoz	440	241	881	21	2 941	2 097	2 634	2 975	811	600
Vývoz	103	118	137	109	103	93	2 075	2 066	56	36
Saldo	- 337	- 123	- 744	+ 88	-2 838	- 2 094	- 559	-910	- 755	- 564

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2023* do 10/2023

Snahou pěstitelů brambor pro výrobu škrobu a výrobců škrobu je zachování brambor jako citlivé komodity v souvislosti s tvorbou a uplatňováním Společné zemědělské politiky EU pro období 2023–2027. V nové SZP se podařilo udržet brambory pro výrobu škrobu jako citlivou komoditu a je předpoklad, že podpora pro zemědělce, kteří je budou pěstovat, bude ve výši 3 mil EUR.

Od roku 2023 již není pro brambory poskytována Přejídná vnitrostátní podpora (PVP).

PŘÍLOHY

I. Stručný přehled nepreferenčních celních sazeb EU vůči třetím zemím

Brambory	celní sazba
Brambory sadbové KN 07011000	4,5 %
Brambory k výrobě škrobu KN 07019010	5,8 %
Brambory rané KN 07019050 (od 1. 1. do 15. 5.)	9,6 %
Brambory rané KN 07019050 (od 16. 5. do 30. 6.)	13,4 %
Brambory ostatní KN 07019090	11,5 %

Výrobky z brambor a bramborový škrob	celní sazba
Brambory (i vařené), mražené bez příměsí KN 07101000	14,4 %
Mouka, krupice a prášek z brambor KN 11051000	12,2 %
Vločky, granule a pelety z brambor KN 11052000	12,2 %
Bramborový škrob KN 11081300	166 EUR/t
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, zmražené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory vařené, jinak neupravené KN 20041010	14,4 %
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček KN 20041091	7,6 % + zemědělský komponent
Brambory ostatní KN 20041099	17,6 %
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, nezmražené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory konzervované ve formě mouky, šrotu nebo vloček KN 2005 20 10	8,8 % + zemědělský komponent
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, hermeticky uzavřené, vhodné pro okamžitou spotřebu KN 2005 20 20	14,1 %
Ostatní brambory KN 2005 20 80	14,1 %

Výrobky ze škrobu nebo přípravky na bázi škrobu	celní sazba
Dextriny KN 3505 10 10	9 % + 17,7 EUR/100 kg
Esterifikované a etherifikované škroby KN 3505 10 50	7,7 %
Ostatní modifikované škroby KN 3505 1090	9 % + 17,7 EUR/100 kg
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících méně než 55 % takových látek KN 3809 10 10	8,3 % + 8,9 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 55 %, ale méně než 70 % takových látek KN 3809 10 30	8,3 % + 12,4 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 70 %, ale méně než 83 % takových látek KN 3809 10 50	8,3 % + 15,1 EUR/100kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 83 % takových látek KN 3809 10 90	8,3 % + 17,7 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)

2. Preferenční neomezený přístup na trh EU pro brambory a výrobky z brambor

U brambor a výrobků z brambor poskytuje EU preferenční neomezený přístup na trh západoevropským zemím mimo EU, některým zemím Středomoří, zemím západního Balkánu, Moldavsku, Turecku, Chile, Mexiku, Republice Jižní Afrika a v rámci všeobecného systému preferencí i dalším rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím. Dále poskytuje preferenční přístup v rámci kvót, důležitý zejména pro dodávky raných brambor ze zemí Středomoří.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.mze.gov.cz
e-mail: info@mze.gov.cz

ISBN 978-80-7434-781-8

Praha 2024